

Elemental Holding SA

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Grodzisk Mazowiecki 26 kwietnia 2018 roku

Wybrane dane finansowe w przeliczeniu na EUR	5
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	9
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	12
Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	13
Czas trwania grupy kapitałowej	14
Okresy prezentowane	14
Biegli rewidenci	16
Znaczący akcjonariusze jednostki dominującej	16
Spółki zależne	16
Graficzna prezentacja grupy kapitałowej	19
Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	20
Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	20
Profesjonalny osąd	20
Niepewność szacunków i założeń	20
Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	23
Oświadczenie o zgodności	23
Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	23
Korekta błędów	23
Zmiana szacunków	24
Istotne zasady rachunkowości	24
Zasady konsolidacji	24
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach	25
Udziały we wspólnych działaniach	25
Wycena do wartości godziwej	26
Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	27
Rzeczowe aktywa trwałe	27
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28
Nieruchomości inwestycyjne	28
Aktywa niematerialne	29
Wartość firmy	29
Leasing	30
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	30
Koszty finansowania zewnętrznego	31
Aktywa finansowe	31
Utrata wartości aktywów finansowych	32
Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	32
Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	33
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	33
Wbudowane instrumenty pochodne	33
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	34
Zabezpieczenie wartości godziwej	34
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	35
Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym	35

Zapasy	35
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	36
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	36
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	36
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	36
Rezerwy	37
Świadczenia pracownicze	37
Przychody	38
Sprzedaż towarów i produktów	38
Świadczenie usług	38
Odsetki	38
Dywidendy	38
Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)	38
Podatki	38
Podatek bieżący	38
Podatek odroczony	38
Podatek od towarów i usług	39
Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych	40
Zysk netto na akcję	40
Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	40
Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	40
Wdrożenie MSSF 15	43
Wdrożenie MSSF 9	44
Wdrożenie MSSF 16	44
Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji	45
1. Segmenty operacyjne	46
W 2017 roku obroty z żadnym z kontrahentów nie przekroczyły 10% obrotów. Poniżej przedstawiono wartość transakcji z największym kontrahentem.	46
2. Przychody i koszty	46
2.1. Pozostałe przychody operacyjne	46
2.2. Pozostałe koszty operacyjne	47
2.3. Przychody finansowe	47
2.4. Koszty finansowe	47
3. Składniki innych całkowitych dochodów	48
4. Podatek dochodowy	48
Odroczony podatek dochodowy	48
5. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	49
6. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	49
7. Zysk przypadający na jedną akcję	49
8. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	50
9. Rzeczowe aktywa trwałe	50
10. Nieruchomości inwestycyjne	53
11. Aktywa niematerialne	54
12. Wartość firmy i połączenia jednostek	55
Wyliczenie wartości dla podmiotów nad którymi objęto kontrolę w roku 2017	55
13. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności	57

13.1. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	57
13.2. Inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach	57
14. Jednostki zależne, gdzie udziały niekontrolujące są istotne	58
15. Udział we wspólnym działaniu	58
16. Zapasy.....	58
17. Należności handlowe oraz pozostałe należności.....	58
18. POZOSTAŁE AKTYWA FINANSOWE I AKTYWA WYCENIANE PRZEZ WYNIK FINANSOWY	59
19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	61
20. Pozostałe należności	62
21. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe.....	62
21.1. Kapitał podstawowy.....	62
22. Kapitał zapasowy i pozostałe kapitały.....	64
23. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	64
24. Pozostałe zobowiązania finansowe.....	65
25. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	69
26. Pozostałe rezerwy	69
27. Zobowiązania handlowe.....	70
28. Pozostałe zobowiązania	72
29. Rozliczenia międzyokresowe	74
30. Zobowiązania inwestycyjne.....	74
31. Zobowiązania warunkowe.....	74
31.1. Sprawy sądowe	74
31.2. Rozliczenia podatkowe.....	74
32. Informacje o podmiotach powiązanych	75
32.1. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	75
32.2. Jednostka stowarzyszona	75
32.3. Wspólne przedsięwzięcie, w którym jednostka dominująca jest współnikiem	75
32.4. Wspólne działania	75
32.5. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	76
32.6. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu	76
32.7. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu	76
32.8. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej jednostki dominującej.....	76
33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	77
34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	77
35. Instrumenty finansowe	79
36. Zarządzanie kapitałem.....	80
37. Struktura zatrudnienia	81
38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	81

Wybrane dane finansowe w przeliczeniu na EUR

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro w okresach objętych sprawozdaniem finansowym, ustalane są przez Narodowy Bank Polski. Ogłoszone przez Narodowy Bank Polski średnie kursy wymiany złotego w stosunku do EUR w okresach objętych historycznymi danymi finansowymi kształtowały się następująco:

Rok obrotowy	średni kurs w okresie*	Kurs na ostatni dzień okresu
2017	4,2447	4,1709
2016	4,3757	4,4240

*) średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów bilansu przeliczono według kursów ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski dla EUR obowiązujących na ostatni dzień okresu.

Poszczególne pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przeliczono według kursów stanowiących średnią arytmetyczną średnich kursów ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski dla EUR obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie sprawozdawczym.

Podstawowe pozycje bilansu, rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych z prezentowanego sprawozdania finansowego oraz danych porównywalnych, przeliczonych na EUR

	2017		2016	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1 394 949	328 633	1 009 710	230 754
Koszt własny sprzedaży	1 244 182	293 114	847 828	193 758
Zysk (strata) na działalności operacyjnej	52 698	12 415	62 208	14 217
Zysk (strata) brutto	39 194	9 234	57 710	13 189
Zysk (strata) netto	32 314	7 613	55 402	12 661
Zysk (strata) netto podmiotu dominującego	24 769	5 835	50 758	11 600
Liczba akcji w sztukach średnioważona	170 466 065	170 466 065	170 466 065	170 466 065
Zysk (strata) netto na akcję zwykłą (zł/euro) dla podmiotu dominującego	0,15	0,04	0,30	0,07
Aktywa trwałe	398 384	95 515	373 216	84 362
Aktywa obrotowe	346 451	83 064	307 578	69 525
Kapitał własny	485 604	116 427	450 323	101 791
Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	466 600	111 870	441 922	99 892
Zobowiązania długoterminowe	96 579	23 155	80 911	18 289
Zobowiązania krótkoterminowe	162 653	38 997	149 560	33 807
Wartość księgowa na akcję (zł/euro)	2,74	0,66	2,59	0,59
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-7 629	-1 797	16 016	3 660
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-63 701	-15 007	-96 972	-22 161
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	26 158	6 163	65 148	14 889

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	NOTA	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016
Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	1	1 394 949	1 009 710
Przychody netto ze sprzedaży usług i produktów		48 801	38 346
Zmiana stanu produktów zwiększenia (+); zmniejszenia (-)		2 784	-212
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki			
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów		1 343 364	971 576
Koszty działalności operacyjnej		1 348 204	947 340
I. Amortyzacja		9 527	9 051
II. Zużycie materiałów i energii		25 837	24 213
III. Usługi obce		21 098	28 272
IV. Podatki i opłaty		2 597	2 052
V. Wynagrodzenia		31 588	25 417
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		7 266	6 075
VII. Pozostałe koszty rodzajowe		6 109	4 431
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1 244 182	847 828
Zysk (strata) na sprzedaży		46 745	62 370
Pozostałe przychody operacyjne	2.1	7 279	6 038
Pozostałe koszty operacyjne	2.2	1 326	6 200
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		52 698	62 208
Przychody finansowe	2.3	2 312	3 953
Koszty finansowe	2.4	15 816	8 451
Zysk (strata) na działalności gospodarczej		39 194	57 710
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek rozliczanych metodą praw własności			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		39 194	57 710
Podatek dochodowy	4	6 880	2 308
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		32 314	55 402
Zysk (strata) z działalności zaniechanej			
Zysk (strata) netto		32 314	55 402
Zysk (strata) przypisana akcjonariuszom niekontrolującym		7 545	4 644
Zysk (strata) netto przypisana podmiotowi dominującemu		24 769	50 758
Zysk (strata) netto na jedną akcję (w zł)			
Podstawowy za okres obrotowy		0,15	0,30
Rozwodniony za okres obrotowy		0,15	0,30
Zysk (strata) netto na jedną akcję z działalności kontynuowanej (w zł)			
Podstawowy za okres obrotowy		0,15	0,30
Rozwodniony za okres obrotowy		0,15	0,30
Zysk (strata) netto na jedną akcję z działalności zaniechanej (w zł)		0,00	0,00

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	NOTA	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016
Zysk (strata) netto		32 314	55 402
Zmiany w nadwyżce z przeszacowania			
Zyski (straty) z tytułu przeszacowania składników aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży			
Efektywna część zysków i strat związanych z instrumentami zabezpieczającymi przepływy środków pieniężnych			
Zyski (straty) aktuarialne z programów określonych świadczeń emerytalnych			
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających za granicą	3	-3 489	1 701
Podatek dochodowy związany z elementami pozostałych całkowitych dochodów			
Suma dochodów całkowitych		28 825	57 102
Suma dochodów całkowitych przypisana akcjonariuszom niekontrolującym		7 545	4 644
Suma dochodów całkowitych przypadająca na podmiot dominujący		21 280	52 458

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

	NOTA	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa trwałe		398 384	373 216
Rzeczowe aktywa trwałe	9	103 773	91 872
Nieruchomości inwestycyjne	10	2 372	
Aktywa niematerialne	11	268	276
Wartość firmy	12	278 937	247 334
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	13		23 140
Pozostałe inwestycje		1 175	1 174
Pozostałe aktywa finansowe	18	49	8 829
Pozostałe należności	20	9 427	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4	2 258	376
Pozostałe aktywa niefinansowe		125	214
Aktywa obrotowe		346 452	307 578
Zapasy	16	143 787	94 609
Należności handlowe	17	129 739	119 169
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		962	927
Pozostałe należności	20	25 011	8 621
Pozostałe aktywa finansowe	18	4 580	676
Pozostałe aktywa		5 212	1 243
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	37 161	82 333
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży			
AKTYWA RAZEM		744 836	680 794

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

PASYWA	NOTA	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał własny		485 604	450 323
Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej		466 600	441 922
Kapitał zakładowy	21	170 466	170 466
Kapitały zapasowy z obietnic udziałów powyżej ceny nominalnej	22	121 708	121 708
Pozostałe kapitały (zapasowy i zysk zatrzymany)	22	153 376	97 755
Wypłacone zaliczki na dywidendy		-1 465	
Kapitał z różnic kursowych		-2 254	1 235
Wynik finansowy bieżącego okresu		24 769	50 758
Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących		19 004	8 401
Zobowiązanie długoterminowe		96 579	80 911
Kredyty i pożyczki	23	17 415	41 989
Pozostałe zobowiązania finansowe	24	67 465	28 342
Inne zobowiązania długoterminowe			
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	4	2 528	331
Rozliczenia międzyokresowe	29	9 014	9 633
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	25	157	129
Pozostałe rezerwy	26		487
Zobowiązania krótkoterminowe		162 653	149 560
Kredyty i pożyczki	23	65 000	32 404
Pozostałe zobowiązania finansowe	24	25 146	51 348
Zobowiązania handlowe	27	58 303	47 027
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		2 274	624
Pozostałe zobowiązania	28	7 273	12 501
Rozliczenia międzyokresowe	29	2 049	
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	25	1 095	576
Pozostałe rezerwy	26	1 513	5 080
PASYWA RAZEM		744 836	680 794
Wartość księgowa na akcję (w zł)		2,74	2,59

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA		
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	39 194	57 710
Korekty razem	-46 823	-41 694
Amortyzacja	9 527	9 051
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	245	-1 251
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	5 897	-70 182
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	-20	73 335
Zmiana stanu rezerw	-3 707	155
Zmiana stanu zapasów	-48 596	-28 278
Zmiana stanu należności	-7 425	-29 143
Zmiana stanu zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	12 541	3 599
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-2 551	2 135
Inne korekty z działalności operacyjnej	-7 164	-392
Podatek dochodowy (zapłacony) / zwrócony	-5 570	-743
A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-7 629	16 016
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA		
Wpływy	4 237	4 974
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	762	1 657
Zbycie aktywów finansowych	679	
Przejęte środki pieniężne (rozliczenie nabycia)		1 219
Spłata udzielonych pożyczek		200
Inne wpływy inwestycyjne	2 796	1 898
Wydatki	67 938	101 946
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	23 420	11 537
Nabycie inwestycji w nieruchomości		
Wydatki na aktywa finansowe	40 021	90 409
Inne wydatki inwestycyjne	4 497	
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-63 701	- 96 972
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA		
Wpływy	77 408	78 787
Wpływ netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału		54
Kredyty i pożyczki	35 963	21 234

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach PLN)

Emisja dłużnych papierów wartościowych	39 600	
Otrzymane dywidendy		57 484
Inne wpływy finansowe	1 845	15
Wydatki	51 250	13 638
Nabycie udziałów (akcji)		445
Dywidendy i inne wpłaty na rzecz właścicieli	1 465	575
Inne, niż wpłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku		
Spłaty kredytów i pożyczek	16 838	1 420
Wykup dłużnych papierów wartościowych	26 000	
Z tytułu innych zobowiązań finansowych		
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	2 468	5 450
Odsetki	4 479	5 748
Inne wydatki finansowe		
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	26 158	65 148
D. Przepływy pieniężne netto razem (A+B+C)	-45 172	-15 807
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	-45 172	-15 807
F. Środki pieniężne na początek okresu	82 333	98 140
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+D)	37 161	82 333

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony 31 grudnia 2017

2017	Kapitał zakładowy	Kapitały zapasowy z objęcia udziałów powyżej ceny nominalnej	Pozostałe kapitały (zapasowy i zysk zatrzymany)	Różnice kursowe z przeliczenia	Wypłacone zaliczki na poczet zysku	Wynik finansowy bieżącego okresu	Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2017	170 466	121 708	97 755	1 235		50 758	441 922	8 401
Zmiany zasad rachunkowości								
Korekta lat poprzednich			-2 124				-2 124	
Kapitał własny po korektach	170 466	121 708	95 631	1 235		50 758	439 798	8 401
Emisja akcji								
Koszty emisji akcji								
Rozliczenie nabycia/sprzedaży udziałów			-4 403				-4 403	3 058
Podział zysku netto			50 758			-50 758		
Wycena Opcji			12 055				12 055	
Korekta rozliczenia FIZ			-665				-665	
Wypłata zaliczki na poczet zysku					-1 465		-1 465	
Suma dochodów całkowitych				-3 489		24 769	21 280	7 545
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2017	170 466	121 708	153 376	-2 254	-1 465	24 769	466 600	19 004

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony 31 grudnia 2016

2016	Kapitał zakładowy	Kapitały zapasowy z objęcia udziałów powyżej ceny nominalnej	Pozostałe kapitały (zapasowy i zysk zatrzymany)	Różnice kursowe z przeliczenia	Wypłacone zaliczki na poczet zysku	Wynik finansowy bieżącego okresu	Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2016	170 466	121 781	49 412	-466			341 193	13 545
Zmiany zasad rachunkowości								
Korekta lat poprzednich			810				810	-2 748
Kapitał własny po korektach	170 466	121 781	50 222	-466			342 003	10 797
Emisja akcji								
Koszty emisji akcji		-73					-73	-7 040
Rozliczenie nabycia kapitału mniejszości								
Podział zysku netto								
Wycena Opcji			43 026				43 026	
Sprzedaż Turcji			4 507				4 507	
Suma dochodów całkowitych				1 701		50 758	52 459	4 644
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2016	170 466	121 708	97 755	1 235		50 758	441 922	8 401

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

Dane jednostki dominującej:

Nazwa:	Elemental Holding SA
Forma prawna:	spółka akcyjna
Siedziba:	ul. Traugutta 42A, 05-825 Grodzisk Mazowiecki
Kraj rejestracji:	Polska
Podstawowy przedmiot działalności:	Zasadniczym przedmiotem działalności Spółki dominującej jest działalność firm centralnych i holdingów, działalność rachunkowo-księgowa, doradztwo podatkowe
Podstawowy przedmiot działalności Grupy Kapitałowej	Zasadniczym przedmiotem działalności spółek z Grupy Kapitałowej jest działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianie odpadów; odzysk surowców; sprzedaż hurtowa odpadów i złomu; działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
Organ prowadzący rejestr:	Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy – Krajowego Rejestru Sądowego
Numer w rejestrze:	0000375737
Numer statystyczny REGON:	141534442
NIP:	5291756419

Spółka dominująca została utworzona aktem notarialnym z dnia 14 sierpnia 2008 roku pod firmą Synergis Metalrecycling sp. z o.o. Spółka Synergis Metalrecycling sp. z o.o. została przekształcona w Elemental Holding SA dnia 14 grudnia 2010 roku.

Czas trwania grupy kapitałowej

Spółka dominująca Elemental Holding SA i pozostałe jednostki Grupy Kapitałowej zostały utworzone na czas nieoznaczony.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki z Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po ostatnim dniu bilansowym, czyli po 31.12.2017 roku.

Zarząd Jednostki Dominującej nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Okresy prezentowane

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku. Dane porównawcze prezentowane są według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku dla skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego

sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym. Skład organów jednostki dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Zarząd

Imię i nazwisko	Funkcja
Paweł Jarski	Prezes Zarządu
Michał Zygmunt	Wiceprezes Zarządu
Anna Kostro	Członek Zarządu
Marta Rutkowska	Członek Zarządu
Almontas Kybartas	Członek Zarządu

Zmiany w składzie Zarządu

W dniu 25 kwietnia 2017 r. Rada Nadzorcza Spółki powołała dotychczasowych Członków Zarządu, tj. pana Pawła Jarskiego, panią Annę Kostro i panią Martę Rutkowską na kolejną wspólną kadencję. Jednocześnie Rada Nadzorcza Emitenta podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 8 maja 2017 r. pana Michała Zygmunta do Zarządu Spółki i powierzeniu mu funkcji Członka Zarządu ds. inwestycji i nadzoru nad spółkami zagranicznymi.

W dniu 14 września 2017 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu z dniem 1 października 2017 r. Almontasa Kybartasa do Zarządu Spółki.

W dniu 15 września 2017 r. Rada Nadzorcza Emitenta ustaliła w drodze uchwały następujące funkcje w Zarządzie Spółki: Prezes Zarządu, Wiceprezes Zarządu oraz Członek Zarządu. Jednocześnie powierzyła poszczególnym Członkom Zarządu następujące funkcje:

1. Panu Pawłowi Jarskiemu - funkcję Prezesa Zarządu,
2. Panu Michałowi Zygmuntowi - funkcję Wiceprezesa Zarządu,
3. Panu Almontasowi Kybartasowi - funkcję Członka Zarządu (od dnia 1 października 2017 r.),
4. Pani Annie Kostro - funkcję Członka Zarządu,
5. Pani Marcie Rutkowskiej - funkcję Członka Zarządu.

Rada Nadzorcza

Imię i nazwisko	Funkcja
Tomasz Malinowski	Członek Rady Nadzorczej
Agata Jarska	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Krzysztof Szymański	Członek Rady Nadzorczej
Marek Piosik	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Napiórkowski	Sekretarz Rady Nadzorczej

Zmiany w składzie Radu Nadzorczej

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. nie wystąpiły zmiany w składzie Rady Nadzorczej Emitenta. Z dniem 22 maja 2017 r. pan Wojciech Napiórkowski został powołany na Sekretarza Rady Nadzorczej.

Biegli rewidenci

Podmiotem badającym sprawozdanie finansowe za 2017 rok była spółka:

Grant Thornton Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k

ul. Abpa Antoniego Baraniaka 88E

61-131 Poznań

Znaczący akcjonariusze jednostki dominującej

Akcjonariusz	Liczba akcji	% kapitału akcyjnego	Liczba głosów	% głosów
Altus TFI SA	44 691 258	26,22%	44 691 258	26,22%
Nationale-Nederlanden PTE SA	22 027 597	12,92%	22 027 597	12,92%
METLIFE Otwarty Fundusz Emerytalny	12 829 712	7,53%	12 829 712	7,53%
Aviva Investors Poland TFI SA	10 717 311	6,29%	10 717 311	6,29%
Aegon PTE SA	10 138 587	5,95%	10 138 587	5,95%
Pozostali	70 061 600	41,09%	70 061 600	41,09%
Razem	170 466 065	100,00%	170 466 065	100,00%

Spółki zależne

Nazwa Spółki zależnej	Siedziba	% posiadanego kapitału i głosów na WZA
Tesla Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Warszawa	100%
Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Elemental Asset Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Collect Points spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Grodzisk Mazowiecki	100%
PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Grodzisk Mazowiecki	51%
Metal Holding s.r.o.	Čapajevova, Słowacja	94,65%
UAB "EMP recycling"	Galinės vil., Litwa	51%
Evcler & Elemental Recycling B.V.	Amsterdam, Holandia	100%
Evcler & Elemental Recycling Middle East DMCC	Dubaj, Zjednoczone Emiraty Arabskie	51%
Kat-Metal Oy	Tervajoki, Finlandia	51%
Kat-Metal Estonia Oü	Tallinn, Estonia	51%
AWT Recycling Ltd.	Leeds, Wielka Brytania	51%
FINEX SICAV SIF SA - Private Equity VII	Luksemburg,	100%
Elemental Capital SARL	Luksemburg,	100%

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Elemental Capital 1 S.C.Sp.	Luksemburg	100%
Syntom sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Syntom Holdco sp. z o.o.	Warszawa	100%
Tesla Recycling sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Tesla Holdco sp. z o.o.	Warszawa	100%
Terra Recycling sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Terra Holdco sp. z o.o.	Warszawa	100%
Elemental Group sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Platinum M.M. sp. z o.o.	Wysogotowo	51%
Platinum MM spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	Wysogotowo	75%
Elemental Asset Management sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Collect Points sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
PGM Group sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	51%
PGM Holdco sp. z o.o.	Grodzisk Mazowiecki	100%
Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Property Management S.K.A	Grodzisk Mazowiecki	100%
PCB Tech sp. z o.o.	Bydgoszcz	100%

Dnia 17 lutego 2017 r. wszystkie jednostki uczestnictwa alternatywnego funduszu inwestycyjnego działającego na prawach Wielkiego Księstwa Luksemburga, które zostały objęte przez Elemental Fundusz Inwestycyjny Zamknięty zostały przeniesione na Elemental Holding SA. W wyniku dokonanej zmiany, związanej z planowaną likwidacją Elemental Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, doszło do uproszczenia struktury organizacyjnej Emitenta, a w konsekwencji do optymalizacji procesów zarządzania w Grupie Kapitałowej, a także zmniejszenia kosztów.

Dnia 17 marca 2017 r. Zarząd Elemental Holding SA powziął informację na podstawie Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego o zarejestrowaniu przez Sąd Rejestrowy zmiany umowy spółki Platinum M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Powyższe zdarzenie stanowiło spełnienie się warunku umowy przeniesienia ogółu praw i obowiązków komandytariusza w Spółce zawartej przez podmiot zależny od Emitenta, tj. Elemental Group Sp. z o.o.

W dniu 7 marca 2017 r. Emitent przystąpił do spółki pod firmą PCB Tech Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością obejmując 9,09% udziału w kapitale zakładowym Spółki. W dniu 12 kwietnia 2017 r. Emitent dokonał zakupu 100 050 udziałów w PCB Tech Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w wyniku czego zwiększył swój udział w kapitale PCB Tech do 59,09% oraz uzyskał kontrolę nad wyżej wymienioną spółką. W dniu 29 maja 2017 r. Emitent dokonał zakupu 55 025 udziałów w PCB Tech Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w wyniku czego zwiększył swój udział w PCB Tech do 84,09%.

W dniu 9 maja 2017 roku Elemental Holding S.A. zawarł umowę nabycia 24.612 udziałów w UAB „EMP Recycling z siedzibą w Galinēs vil., Litwa stanowiących 48,8% kapitału zakładowego Spółki. Przedmiotowa umowa zawarta została w wykonaniu *Put Option*, na warunkach określonych w umowie wspólników z dnia 26 marca 2014 roku, zawartej pomiędzy Elemental Holding, spółką UAB „EMP Recycling” i jej wspólnikami, tj. Almontasem Kybartas i Joriką Kybartienė, o zawarciu której Emitent informował w raporcie bieżącym 21/2014 z dnia 27 marca 2014 roku. Przejście własności przedmiotowych udziałów nastąpiło w dniu 5 lipca 2017 roku, o czym Emitent poinformował w raporcie bieżącym nr 36/2017 z dnia 6 lipca 2017 roku. W dniu 4 sierpnia 2017 roku Emitent wykupił pozostałą część udziałów w spółce UAB „EMP Recycling” osiągając jednocześnie 100% udział w kapitale zakładowym podmiotu.

W wyniku przeprowadzonej likwidacji Elemental Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w likwidacji, w dniu 23 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie VII Wydział Cywilny Rejestrowy wydał postanowienie o wykreśleniu przedmiotowego funduszu z Rejestru Funduszy Inwestycyjnych.

W dniu 22 grudnia 2017 roku Emitent zawarł z PFR Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie działającym w imieniu i na rzecz Funduszu Ekspansji Zagranicznej Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych (dalej jako "Fundusz") umowę inwestycyjną (dalej jako "Umowa"), określającą warunki transakcji zakupu przez Fundusz od Emitenta 49% udziałów w jego spółce zależnej - UAB "EMP recycling" z siedzibą w Galines, okręg Wileński, Litwa (dalej jako "Spółka"), jak również zasady przyszłej współpracy dotyczącej działalności Spółki oraz praw i obowiązków jej wspólników. Umowa przewiduje także obustronne opcje odkupu/sprzedaży udziałów w Spółce w horyzoncie czasowym nie krótszym niż 6 lat oraz dopuszcza możliwość dokapitalizowania Spółki przez wspólników w okresie obowiązywania Umowy. Na rzecz Emitenta zastrzeżone zostało prawo pierwokupu udziałów w Spółce, zaś na rzecz Funduszu prawo przyłączenia. Warunki Umowy nie odbiegają od standardów rynkowych stosowanych w podobnych umowach. Ostateczna wysokość ceny zakupu udziałów uzależniona jest od wyników finansowych (w tym wskaźnika EBITDA i długu netto) Spółki za lata 2016, 2017 i 2018. W dniu 29 grudnia 2017 roku doszło zbycia przez Emitenta 24 714 (dwudziestu czterech tysięcy siedmiuset czternastu) udziałów w EMP recycling. W ocenie Emitenta, zważywszy na charakter transakcji, biorąc pod uwagę jej długi okres, długoterminowy charakter inwestycji Funduszu, woluntaryjny a nie obligatoryjny charakter opcji, a tym samym trudną do oszacowania na dzień bilansowy wartość ewentualnej przyszłej opcji odkupu/sprzedaży, nie identyfikujemy istnienia zobowiązania.

W dniu 21 grudnia 2017 roku doszło do nabycia przez emitenta 15,91% udziałów w spółce PCB Tech sp. z o.o.

Wyczenie wartości firmy nabytych dla jednostek nabytych do końca 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

	Platinmm MM sp. z o.o. sp. k.	PCB TECH sp. z o.o.
wartość godziwa nabytych aktywów		6 272
cena zakupu	22 725	15 150
wartość firmy	22 725	8 878

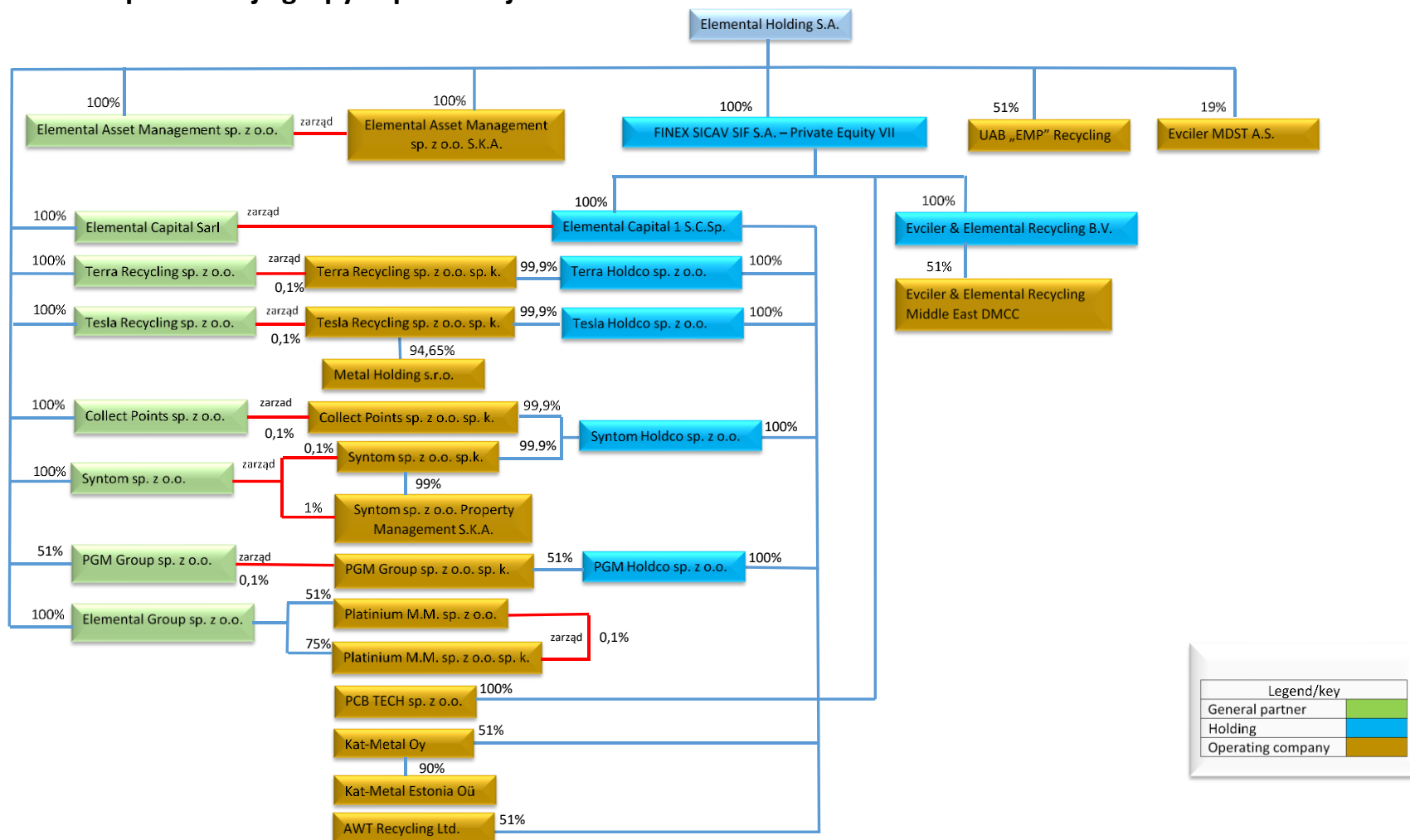
Spółki nieobjęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym: FINEX SICAV SIF SA - Private Equity VII ze względu brak istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Emitenta.

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
 Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Elemental Holding SA

Graficzna prezentacja grupy kapitałowej

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 26 kwietnia 2018 roku.

Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Dla posiadanych umów leasingujących środki transportu zakwalifikowano je do kategorii leasingu finansowego. Spółki grupy nie rozpoznały umów, w których występowałyby jako leasingodawca.

Wspólne ustalenia umowne

Zasadniczo Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz z pozostałymi współwłaścicielami współdziała w celu kierowania jej działalnością gospodarczą, co jest rozumiane jako niemożność samodzielnego sprawowania kontroli nad jednostką. Oparty o powyższe osąd charakteru wspólnego ustalenia umownego pozwala określić ustalenia umowne w Grupie jako wspólne przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 11. Niemniej jednak, przy każdym wspólnym ustaleniu umownym Spółka szacuje czy jej udział we wspólnym przedsięwzięciu pozbawia współinwestora możliwości współdziałania lub współkontrolowania działalności jednostki, czy też odwrotnie, wymaga jednomyślnej decyzji inwestorów.

Objęcie kontroli

Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty oraz posiada samodzielną zdolność do wywierania wpływu na jednostkę. W ocenie Grupy objęcie kontroli następuje w momencie nabycia udziałów w jednostce kontrolowanej pozwalających na samodzielne wywieranie wpływu na jednostkę.

Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów

Spółki Grupy przeprowadziły testy na utratę wartości „wartości firmy” wg stanu na 31 grudnia 2017 r. Wymagało to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa trwałe. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych

przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów.

Wyszczególnienie	Okresy prognozy	Stopa dyskonta	Stopa wzrostu dla CF po okresie projekcji
Terra Recycling sp. z o.o. sp.k	5 lat	8,35%	2,70%
Syntom sp. z o.o. sp.k wraz z Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Property Management S.K.A., Collect Points spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k	5 lat	8,35%	2,70%
Metal Holding sro	5 lat	8,35%	3,00%
Evcler & Elemental Recycling Middle East DMCC	5 lat	8,35%	2,70%
PGM Group sp. z o.o. sp.k	5 lat	8,35%	2,70%
Kat-Metal Oy	5 lat	8,35%	1,50%
AWT Recycling Ltd.	5 lat	8,35%	2,10%
Platinum M.M. sp. z o.o. sp.k	5 lat	8,35%	2,70%

Przeprowadzone testy nie wykazały utraty wartości firmy.

Wycena rezerw

Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów zostały oszacowane dla poszczególnych spółek na podstawie posiadanych informacji kadrowych i finansowo księgowych. Rezerwy wyliczane są na koniec roku obrotowego na podstawie faktycznej ilości dni niewykorzystanych urlopów w bieżącym okresie oraz powiększonej o ilość dni niewykorzystanych urlopów z okresów poprzednich. Otrzymana w ten sposób ilość dni dla każdego pracownika mnożona jest przez średnią stawkę dzienną opartą o średnie wynagrodzenie przyjęte do ustalenia wynagrodzenia za czas urlopu.

Rezerwy na niewykorzystane urlopy wyliczane są na koniec każdego roku, tzn. korekta rezerw o faktycznie poniesione koszty urlopów wykorzystanych dokonywana jest na koniec każdego roku.

Rezerwy na odprawy emerytalno – rentowe zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Zmiana wskaźników finansowych będących podstawą szacunku tj. wzrost stopy dyskonta o 1% i spadek wskaźnika wynagrodzeń o 1% nie spowodowałyby istotnego dla oceny sprawozdania spadku rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe dotyczące opcji sprzedaży przez udziałowców niekontrolujących bazuje na mnożniku EBITDA zostały wycenione według tych samych zasad jak na dzień 31 grudnia 2016 roku z uwzględnianiem zmiany wartości EBITDA.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Utrata wartości aktywów

W odniesieniu do pozostałych składników aktywów niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych dokonywana jest ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. W razie stwierdzenia, że jakieś zdarzenia lub okoliczności mogą wskazywać na trudność w odzyskaniu wartości bilansowej danego składnika aktywów, przeprowadzany jest test na utratę wartości.

Wszystkie aktywa finansowe, za wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, podlegają ocenie na każdy dzień bilansowy ze względu na wystąpienie przesłanek utraty ich wartości. Składnik aktywów finansowych podlega odpisom aktualizującym, jeżeli istnieją obiektywne dowody świadczące o utracie jego wartości. Przesłanki utraty wartości analizowane są dla każdej kategorii aktywów finansowych odrębnie

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego,

czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Wartość wyżej opisanych szacunków zawarte są w poszczególnych notach opisujących odpowiednie pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych, pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określoną przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w PLN, które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej. Grupa stosuje metodę konsolidacji bezpośredniej i wybrała sposób rozliczania zysków lub strat z przeliczenia, który jest zgodny z tą metodą.

Korekta błędu

W sprawozdaniu na dzień 31 grudnia 2017 r. wykazano korektę błędu. Korekta błędów wynikała z otrzymanej interpretacji podatkowej dotyczącej podatku od towarów i usług oraz korekty kosztów w poprzednim okresie związanej z przesunięciem kosztów. W wyniku zastosowania się do otrzymanej interpretacji podatkowej Emitent utracił prawo do odliczenia podatku od towarów i usług w latach ubiegłych oraz obciążył kosztami lata ubiegłe.

Kwota błędu 2 124 tys. zł

Błąd ujęto w sprawozdaniu w następujący sposób:

- niepodzielony wynik finansowy – 2 124 tys. zł,
- zobowiązania pozostałe 2 124 tys. zł.

Nie dokonano przekształcenia danych porównawczych za rok 2016 ze względu na fakt, iż nie wpływa to w sposób istotny analizę zaprezentowanego sprawozdania finansowego.

Zmiana szacunków

W prezentowanym okresie zmiana szacunków nie miała miejsca.

Istotne zasady rachunkowości

Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Elemental Holding SA oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone każdorazowo za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF – sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze za wyjątkiem spółki PGM Group Sp. z o.o. sp. k., której rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem obrotowym grupy. PGM Group Sp. z o.o. sp. k. na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego GK Elemental Holding S.A. sporządził pakiet konsolidacyjny według stanu na 31 grudnia 2017 roku. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy:

- ✓ posiada władzę nad danym podmiotem,
- ✓ podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ✓ ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Grupa weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy Grupa posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny, czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- ✓ wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- ✓ potencjalne prawa głosu posiadane przez Grupę, innych udziałowców lub inne strony;
- ✓ prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- ✓ dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Grupa posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momencie podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontrolą.

Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięć i jednostki dominującej jest jednakowy. Spółki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia stosują zasady rachunkowości zawarte w Ustawie. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub we wspólne przedsięwzięcie kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto w możliwych do zidentyfikowania aktywach i zobowiązaniach przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej lub we wspólnym przedsięwzięciu, ale nadal rozlicza go metodą praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

Udziały we wspólnych działaniach

Wspólne działania to rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w którym strony sprawujące współkontrolę mają prawa do aktywów netto oraz obowiązki wynikające z zobowiązań tego ustalenia. Współkontrola to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który ma miejsce, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne związane z tą działalnością wymagają wspólnej zgody stron posiadających współkontrolę.

Jeśli jednostka będąca częścią Grupy prowadzi działalność w ramach wspólnych działań, to Grupa jako strona tego działania ujmuje w związku z posiadaniem w nim udziału następujące pozycje:

- ✓ aktywa, w tym swój udział w aktywach stanowiących współwłasność;
- ✓ zobowiązania, w tym swój udział we wspólnie podjętych zobowiązaniach;
- ✓ przychody ze sprzedaży swojego udziału w produktach wytwarzanych przez wspólne działanie;
- ✓ swój udział w przychodach ze sprzedaży produktów wspólnego działania;
- ✓ poniesione koszty, w tym swój udział w kosztach ponoszonych wspólnie.

Grupa rozlicza aktywa, zobowiązania, przychody i koszty związane ze swoimi udziałami we wspólnych działaniach zgodnie z odpowiednimi MSSF dotyczącymi poszczególnych składników aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

Jeżeli jednostka należąca do Grupy zawiera transakcje ze wspólnym działaniem, którego stroną jest inna jednostka nie należąca do grupy, uznaje się, że Grupa zawarła transakcję z innymi stronami wspólnego działania, a zyski i straty, jakie wynikają z tej transakcji ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy tylko w zakresie dotyczącym udziału drugiej strony we wspólnym działaniu.

W przypadku, gdy jednostka należąca do Grupy zawiera transakcję ze wspólnym działaniem, w którym inna jednostka należąca do Grupy jest stroną, Grupa nie ujmuje swojego udziału w zyskach i stratach do momentu odsprzedaży tych aktywów stronie trzeciej.

Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe takie jak nieruchomości inwestycyjne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- ✓ na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- ✓ w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny, jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- ✓ Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- ✓ Poziom 2 – Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- ✓ Poziom 3 - Techniki wyceny, dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego, gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31.12.2017	31.12.2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,424

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są euro oraz dolar amerykański. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Wartość firmy powstała na nabyciu podmiotu zagranicznego oraz wszelkie korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań na takim nabyciu są traktowane jako aktywa lub zobowiązania takiego podmiotu zagranicznego i przeliczane po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski obowiązującym na dzień bilansowy.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016
USD	3,7439	3,968
EUR	4,2447	4,3757

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Budynki i budowle	5% do 6,5%	15 - 20
Maszyny i urządzenia techniczne	5% do 50%	2 - 20
Środki transportu	10% do 30%	10 – 3,3
Pozostałe środki trwałe	5% do 50%	2 - 20

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji, gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Jeśli Grupa chce dokonać transakcji zbycia, w wyniku której utraciłaby kontrolę nad swoją jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży niezależnie od tego, czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji.

Jeżeli Grupa jest zobowiązana do realizacji planu sprzedaży, polegającego na sprzedaży inwestycji we wspólne przedsięwzięcie lub jednostkę stowarzyszoną lub części takiej inwestycji, inwestycję lub jej część przeznaczoną do sprzedaży klasyfikuje się jako przeznaczoną do sprzedaży po spełnieniu w/w kryteriów, a Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności do rozliczania części inwestycji sklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży. Pozostała część inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, niesklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, nadal jest rozliczana metodą praw własności. Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w chwili zbycia, jeżeli transakcja zbycia powoduje utratę znaczącego wpływu na jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

Po dokonaniu transakcji sprzedaży Grupa rozlicza zachowane udziały zgodnie z MSR 39 chyba, że udziały te umożliwiają dalszą klasyfikację tego podmiotu jako jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia; w takim przypadku Grupa nadal stosuje metodę praw własności.

Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczonego.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
  - przekazanej zapłaty,
  - kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
  - w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad wartością godziwą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Grupy podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu. Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych

stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, aktywów niematerialnych i wyrobów gotowych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstaje w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- ✓ Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- ✓ Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- ✓ Pożyczki i należności,
- ✓ Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- ✓ wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- ✓ wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- ✓ spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

W sytuacji, gdy Grupa:

- ✓ posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- ✓ zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej

przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łącznie ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia. W przypadku instrumentów wbudowanych nabytych w transakcji połączenia jednostek Grupa nie dokonuje ponownej oceny wbudowanych instrumentów pochodnych na dzień połączenia (są one oceniane na dzień pierwotnego ujęcia w jednostce nabytej).

Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- ✓ zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- ✓ zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- ✓ zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i/ lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę zamortyzowanego kosztu, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmują się w zysku lub stracie. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmują się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmują się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaś lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmują się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmują się w innych całkowitych dochodach, natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmują się w zysku lub stracie. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej w innych całkowitych dochodach przeklasyfikowuje się z kapitału własnego do zysków lub strat jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

Materiały	- w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”
Produkty gotowe i produkty w toku	- koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego
Towary	- w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do

obrotu chyba, że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (na dzień 31 grudnia 2016 roku: zero).

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z

uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- ✓ z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie

stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz

- ✓ w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- ✓ z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- ✓ w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio, jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych.

Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- Zmiany do MSR 12 *Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat*
Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.
Zmiana standardu nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
- Zmiany do MSR 7 *Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji*
Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy. Grupa ujawniła informacje wymagane przez zmieniony standard w nocy 24.
- Zmiany MSSF 12 wynikające z „Projektu corocznych poprawek: cykl 2014-2016”: doprecyzowano, że ujawnienia dotyczące udziałów w innych jednostkach wymagane tym standardem obowiązują również wtedy, gdy udziały te są zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia zgodnie z MSSF 5. Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, gdyż nie zakwalifikowała ona udziałów jako przeznaczone do zbycia.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE:

- Zmiana MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”
Obowiązujące do tej pory zasady regulujące rozliczenie utraty kontroli nad jednostką zależną przewidywały, że ujmuje się na ten moment zysk lub stratę. Z kolei zasady stosowania metody praw własności mówiły, że wynik transakcji z podmiotami wycenianymi metodą praw własności ujmuje się tylko do wysokości udziału pozostałych udziałowców tych podmiotów.
W sytuacji, gdy jednostka dominująca sprzedaje lub wnosi aportem udziały w spółce zależnej do podmiotu wycenianego MPW w taki sposób, iż traci nad nią kontrolę, wyżej przytoczone regulacje byłyby ze sobą sprzeczne. Zmiana MSSF 10 i MSR 28 likwiduje tę kolizję następująco:
  - jeżeli jednostka, nad którą utracono kontrolę stanowi przedsiębiorstwo (biznes), wynik na transakcji ujmowany jest w całości,
  - jeżeli jednostka, nad którą utracono kontrolę nie stanowi przedsiębiorstwa, wynik ujmowany jest tylko do wysokości udziału innych inwestorów.Wejście w życie tej zmiany zostało wstrzymane.
- Nowy MSSF 16 „Leasing” Nowy standard regulujący umowy leasingu (w tym umowy najmu i dzierżawy) zawiera nową definicję leasingu. Znaczące zmiany dotyczą leasingobiorców: standard wymaga ujęcia w bilansie dla każdej umowy leasingowej wartości „prawa do korzystania ze składnika aktywów” i analogicznego zobowiązania finansowego. Prawo do korzystania z aktywów jest następnie amortyzowane, natomiast zobowiązanie wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Przewidziano uproszczenia dla umów krótkoterminowych (do 12 miesięcy) i aktywów o niskiej wartości. Podejście księgowe do leasingów od strony leasingodawcy jest zbliżone do zasad określonych w dotychczasowym MSR 17. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.
- Zmiana MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” Rada MSR uregulowała trzy kwestie: sposób ujmowania w wycenie programu regulowanego w środkach pieniężnych warunków innych niż warunki nabywania uprawnień, klasyfikacja płatności akcjami w przypadku, gdy jednostka jest zobowiązana pobrać podatek od pracownika, modyfikacja programu, która skutkuje zmianą z programu rozliczanego w środkach pieniężnych na program rozliczany w instrumentach kapitałowych. Grupa szacuje, że zmiana standardu nie będzie miała wpływu na jej sprawozdanie finansowe ze względu na to, że nie wystąpiły transakcje objęte zmianami. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.
- Zmiana MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”
W związku z wejściem w życie w 2019 roku nowego standardu dotyczącego instrumentów finansowych (MSSF 9) Rada MSR wprowadziła przejściowe (do czasu wejścia w życie nowego MSSF 17) zasady stosowania nowych zasad rachunkowości instrumentów w sprawozdaniach finansowych ubezpieczycieli. W przeciwnym wypadku ich wyniki byłyby narażone na sporą zmienność.
Zaproponowano dwa alternatywne podejścia:
  - korygowanie zmienności powodowanej przez MSSF 9 dla niektórych aktywów poprzez odrębną pozycję w sprawozdaniu z wyniku i innych dochodów całkowitych,
  - zwolnienie ze stosowania MSSF 9 do czasu wejścia w życie nowego standardu dotyczącego ubezpieczeń (lub roku 2021).Zmiana standardu nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy ze względu na to, że nie prowadzi ona działalności ubezpieczeniowej. Zmiany obowiązują w momencie zastosowania MSSF 9.
- Zmiany MSSF 1 i MSR 28 wynikające z „Projektu corocznych poprawek: cykl 2014-2016”. Poprawki do standardów obejmują:
  - MSSF 1: usunięto niektóre krótkoterminowe zwolnienia, które stosowano przy przejściu na MSSF ze względu na to, że dotyczyły okresów, które już minęły i ich zastosowanie już nie było możliwe. Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, gdyż jest już ono sporządzane wg MSSF.

- MSR 28: doprecyzowano, że w sytuacjach, gdy MSR 28 dopuszcza wycenę inwestycji albo metodą praw własności albo w wartości godziwej (przez organizacje zarządzające kapitałem wysokiego ryzyka, fundusze wzajemne itd. lub udziały w jednostkach inwestycyjnych) wyboru tego można dokonać odrębnie dla każdej z takich inwestycji. Zmiana nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, gdyż nie ma ona możliwości wyboru metody wyceny inwestycji w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach do wartości godziwej. Zmiany wejdą w życie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku.
- Zmiana MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”
Zmiana doprecyzowuje zasady, wedle których nieruchomość jest przeklasyfikowywana do lub z kategorii nieruchomości inwestycyjnych z lub do środków trwałych bądź zapasów.
Przed wszystkim zmiana klasyfikacji następuje, gdy zmieni się sposób użytkowania i zmiana ta musi być udowodniona. Standard wprost mówi, że zmiana intencji zarządu sama w sobie nie jest wystarczająca. Zmianę standardu należy zastosować do wszystkich zmian w użytkowaniu, które nastąpią po wejściu w życie zmiany do standardu oraz do wszystkich nieruchomości inwestycyjnych posiadanych na dzień wejścia w życie zmiany standardu. Grupa szacuje, że zmiana standardu nie będzie miała wpływu na jej sprawozdania finansowe, ponieważ nie posiada istotnych nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.
- Nowa KIMSF 22 „Transakcje walutowe i zaliczki”
Interpretacja określa, jaki kurs należy stosować w przypadku sprzedaży lub zakupu w walucie obcej, które poprzedzone są otrzymaniem lub uiszczeniem zaliczki w tej walucie. Zgodnie z nową interpretacją zaliczkę na dzień jej zapłaty należy ująć po kursie na ten dzień. Następnie w momencie ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu osiąganego w walucie lub kosztu lub zakupionego składnika aktywów należy je ująć po kursie z dnia ujęcia zaliczki, a nie po kursie z dnia, gdy został ujęty przychód lub koszt lub składnik aktywów. Interpretacja obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe
- Nowa KIMSF 23 „Uncertainty over Income Tax Treatments”
Interpretacja do MSR 12 „Podatek dochodowy” rozstrzyga podejście do sytuacji, gdy interpretacja przepisów ws. podatku dochodowego nie jest jednoznaczna i nie można definitywnie przyjąć, jakie rozwiązanie zostanie zaakceptowane przez organy podatkowe, w tym sądy. Kierownictwo powinno w pierwszej kolejności ocenić, czy jego interpretacja zostanie prawdopodobnie zaakceptowana przez organy podatkowe. Jeśli tak, należy przyjąć do sporządzania sprawozdania finansowego taką interpretację. Jeśli nie, należy uwzględnić niepewność kwot związanych z podatkiem dochodowym metodą wartości najbardziej prawdopodobnej lub wartości oczekiwanej. Spółka powinna ocenić ewentualne zmiany faktów i okoliczności wpływające na ustaloną wartość. Jeśli wartość podlega korekcie, traktuje się ją jako zmianę szacunku zgodnie z MSR 8. Grupa szacuje, że nowa interpretacja nie będzie miała istotnego wpływu na jej sprawozdanie finansowe, gdyż nie przeprowadza transakcji, których zmiany dotyczą. Interpretacja obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.
- Nowy MSSF 17 „Insurance Contracts”
Nowy standard regulujący ujęcie, wycenę, prezentację i ujawnienia dotyczące umów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Standard zastępuje dotychczasowy MSSF 4. Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej. Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później.
- Zmiana MSR 19 „Świadczenia pracownicze”
Zgodnie z wprowadzoną zmianą jeśli składnik aktywów lub zobowiązanie netto z tytułu programu określonych świadczeń są ponownie wyceniane w wyniku zmian, ograniczenia lub rozliczenia, jednostka powinna:

- ustalić koszty bieżącego zatrudnienia i odsetki netto za okres po ponownej wycenie stosując założenia wykorzystane przy ponownej wycenie oraz
- określić odsetki netto za pozostały okres na podstawie przecenionego aktywa lub zobowiązania netto.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe. Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Wdrożenie MSSF 15

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 *Przychody z umów z klientami* („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmują się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później. Wcześniejsze stosowanie jest dozwolone.

Grupa ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

Grupa planuje zastosować MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, z zastosowaniem pełnej metody retrospektywnej.

Jeżeli umowa zawiera tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru, Grupa ocenia, że wpływ przyjęcia MSSF 15 na ujmowanie przychodów oraz wyniki finansowe Grupy z tytułu takich umów nie będzie istotny.

Grupa prezentuje zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Pozostałe zobowiązania niefinansowe”. Zgodnie z obecną polityką (zasadami) rachunkowości Grupa nie ujmuje kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

Zgodnie z MSSF 15, Grupa ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodne z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie będzie wydzielala istotnego elementu finansowania.

Większość transakcji handlowych spółek operacyjnych w grupie kapitałowej opiera się na bieżących zamówieniach, nie wynika z długoterminowych umów, dlatego też zmiana wynikająca z MSSF 15 nie będzie miała wpływu na dotychczasowe rozliczenia.

Grupa dokonała analizy istotnych umów (m.in. z następującymi kontrahentami: JX Nippon Mining & Metals Corp., KGHM Metraco S.A., Alumetal Poland Sp. z o.o. oraz Hessung PMTech Corp.). Powyższa analiza dokonana została pod kątem:

- okresu, w którym umowy zostały zawarte,
- identyfikacji zobowiązań,
- analizy cen towarów,
- istnienia komponentów finansowych,
- kosztów pozyskiwania i wykonywania umów,
- stopnia zaawansowania realizacji umów,
- zmian umów i aneksów.

Analiza wykazała, że nowy MSSF 15 nie wpłynie istotnie na dotychczasowe zasady ujmowania przychodów ze sprzedaży.

Wdrożenie MSSF 9

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty finansowe* („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa zastosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny.

Należności handlowe

Zgodnie z MSSF 9 Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym bądź oczekiwanym stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wyceni odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności. Do wyliczenia odpisu Grupa planuje zastosować metodę matrycy rezerw.

Pozostałe należności

Grupa dokonała przeglądu pozostałych należności, na które w głównej mierze składają się należności od podmiotów publiczno-prawnych cechujące się wysokim prawdopodobieństwem ich realizacji. W związku z powyższym Grupa odstąpiła od testowania ryzyka kredytowego uznając je za nieistotne. Zastosowanie MSSF 9 nie powinno mieć wpływu na wyniki finansowe Grupy w tym zakresie.

Środki pieniężne

Środki pieniężne na rachunkach bankowych spełniają test SPPI oraz test modelu biznesowego „utrzymywane w celu ściągnięcia”. W związku z tym środki pieniężne nadal będą wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Zastosowanie MSSF 9 wpłynie na zmianę kalkulacji odpisu z tytułu utraty wartości z modelu strat poniesionych na model strat oczekiwanych.

Grupa będzie ustalać odpisy z tytułu utraty wartości indywidualnie dla każdego salda dotyczącego danej instytucji finansowej. Do oceny ryzyka kredytowego stosować będzie zewnętrzne ratingi banków oraz publicznie dostępne informacje dotyczące wskaźników niewypełnienia zobowiązania dla danego ratingu (dostępne ze stron agencji ratingowych). Przeprowadzona analiza wykazała, iż aktywa te miały niskie ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy. Grupa skorzystała z uproszczenia dozwolonego przez standard i kalkulację wysokości odpisu z tytułu utraty wartości ustalono na podstawie 12-miesięcznych strat kredytowych. Kalkulacja odpisu wykazała nieistotną kwotę ewentualnego odpisu z tytułu utraty wartości.

Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu*. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy

składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązki dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmienną względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie pozostałych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

1. Segmenty operacyjne

Grupa przyjęła jako podstawowy układ sprawozdawczy – podział na segmenty geograficzne, czyli związane z prowadzeniem działalności w różnych obszarach geograficznych określonych według kryterium lokalizacji rynków zbytu. Wyodrębnione zostały trzy segmenty:

- ✓ rynek krajowy (Polska),
- ✓ Europa,
- ✓ Azja.

Nie dokonano podziału na branże z uwagi na fakt, iż Grupa Elemental Holding S.A jest grupą przedsiębiorstw zintegrowanych poziomo, których oceny w opinii zarządu przez pryzmat efektów finansowych działalności należy dokonywać jako całości. Tylko skonsolidowane dane finansowe i tak przedstawione informacje dostarczają obiektywnych wniosków z ich analizy, co powoduje iż Grupa Elemental Holding nie wyodrębnia segmentów działalności. Zdaniem zarządu tylko całościowe spojrzenie umożliwia najbardziej obiektywną ocenę rodzajów i skutków działań gospodarczych, w które jest zaangażowana Grupa.

Unikalny charakter Grupy i złożoność procesów oraz różnorodność obszarów, na których działa Grupa powoduje, iż jako jedyny, niezakłócający obiektywnego obrazu efektów finansowych działania to prezentacja skonsolidowanych wyników. Wyodrębnianie segmentów operacyjnych nie niesie dla czytelników sprawozdania finansowego istotnych informacji, mogąc prowadzić do powstania niewłaściwych wniosków.

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Polska	539 950	402 684
Europa (poza Polską)	414 856	373 792
Azja	440 143	233 234
Przychody ze sprzedaży ogółem:	1 394 949	1 009 710

W 2017 roku obroty z żadnym z kontrahentów nie przekroczyły 10% obrotów. Poniżej przedstawiono wartość transakcji z największym kontrahentem.

Wyszczególnienie	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
KGHM METRACO SA	138 700	96 315

Wyszczególnienie	Polska	Europa (poza Polską) i Azja
aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe	81 166	24 979
aktywa z tytułu podatku odroczonego	2 200	58
aktywa z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		

2. Przychody i koszty

2.1. Pozostałe przychody operacyjne

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	104	59
Rozwiązanie rezerw	4 415	4 268

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Uzyskane kary, grzywny i odszkodowania	159	306
Nadwyżki inwentaryzacyjne	180	59
Dofinansowanie wynagrodzeń	798	700
ZFRON	68	130
Refaktury kosztów, pozostałe		516
Przychody komornicze	7	
Spisane należności	9	
Zobowiązania przedawnione	98	
Wycena nieruchomości	782	
Zwrócone podatki kosztowe	94	
Dotacja do środków trwałych	450	
Pozostałe	115	
Razem	7 279	6 038

2.2. Pozostałe koszty operacyjne

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	116	276
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	416	0
Utworzenie rezerw	14	4 346
Spisanie należności bezpośrednio w ciężar kosztów oraz odpisy aktualizujące należności	277	827
Niezawinione niedobory	197	107
Kary i odszkodowania	21	78
Kradzież	4	0
Refaktura kosztów, Inne	281	566
Razem	1 326	6 200

2.3. Przychody finansowe

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Odsetki od należności, pożyczek i środków pieniężnych i lokat	989	2 297
Zysk ze zbycia inwestycji	42	
Aktualizacja wartości inwestycji	1	
Różnice kursowe	634	1 408
Rozwiązanie rezerwy na odsetki od sprawy sądowej	481	
Pozostałe przychody finansowe	165	248
Razem	2 312	3 953

2.4. Koszty finansowe

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Odsetki	6 070	5 634

Różnice kursowe	7 986	799
Prowizje bankowe	255	228
Aktualizacja wartości inwestycji	126	
Strata ze zbycia inwestycji		1 590
Odpis na obligacje	566	
Usługi faktoringowe	315	
Pozostałe koszty finansowe poniżej 5% salda przychodów finansowych	498	200
Razem	15 816	8 451

3. Składniki innych całkowitych dochodów

Inne całkowite dochody dotyczą wyłączenie różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych.

4. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Bieżący podatek dochodowy	6 607	1 324
Dotyczący roku obrotowego	6 632	1 324
Korekty dotyczące lat ubiegłych	-25	
Odroczony podatek dochodowy	273	984
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	273	984
Związany z obniżeniem stawek podatku dochodowego		
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	6 880	2 308

Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji

UJEMNE RÓŻNICE PRZEJŚCIOWE BĘDĄCE PODSTAWĄ DO TWORZENIA AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	31.12.2016	zwiększenia	zmniejszenia	31.12.2017
1) Różnice kursowe niezrealizowane i naliczone odsetki	676	3 144		3 820
2 Leasing	438	0	157	281
3) Rezerwa na badanie bilansu	43	33	43	33
4) Rezerwy na koszty	443	91	443	91
5) Rezerwa na odprawy emerytalne		2		2

6) Rezerwa na urlopy	35	75	35	75
7) Odpis aktualizujący zapasy				
8) Straty podatkowe		7 552		7 552
Suma ujemnych różnic przejściowych	1 635	10 897	678	11 854
stawka podatkowa (zależna od kraju 15%, 19%, 22%)				
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	376	2 075	670	2 258

DODATNIE RÓŻNICE PRZEJŚCIOWE BĘDĄCE PODSTAWĄ DO TWORZENIA REZERWY Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	31.12.2016	zwiększenia	zmniejszenia	31.12.2017
1) Odsetki	0	2 327	555	1 772
2) Leasing	450	0	183	267
3) Naliczone przychody	0	9 427	0	9 427
4) Pozostałe różnice przejściowe	1 715	42	-572	2 329
Suma dodatnich różnic przejściowych	2 165	11 796	166	13 795
stawka podatkowa (zależna od kraju 15%, 19%, 22%)				
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego na koniec okresu	331	2 252	55	2 528

5. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień bilansowy w Grupie Kapitałowej nie występują aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.

6. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółki w Grupie Kapitałowej Elemental Holding S.A. nie tworzą dobrowolnie odpisów na ZFŚS.

7. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jeden udział oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na akcjonariuszy Grupy przez średnią ważoną liczbę udziałów występujących w ciągu okresu. Zysk rozwodniony przypadający na jeden udział oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na udziałowców przez średnią ważoną liczbę wydanych udziałów występujących w ciągu okresu. Na potrzeby wyliczenia średniej ważonej liczby akcji zwykłych (mianownika wzoru zysku na akcję) istniejących w trakcie okresu, w którym dokonano przejęcia odwrotnego:

- za liczbę akcji zwykłych występujących pomiędzy początkiem okresu, a datą przejęcia uznaje się liczbę akcji zwykłych obliczonych na podstawie średniej ważonej liczby akcji zwykłych jednostki z prawnego punktu

widzenia przejmowanej (jednostki z rachunkowego punktu widzenia przejmującej) występujących w ciągu okresu i pomnożonych przez wskaźnik wymiany określony w umowie połączenia oraz

- b) liczbę akcji zwykłych występujących pomiędzy dniem przejęcia, a końcem tego okresu stanowi faktyczna liczba akcji zwykłych jednostki z prawnego punktu widzenia przejmującej (jednostki z rachunkowego punktu widzenia przejmowanej) występujących w tym okresie.

Podstawowy zysk na akcję za każdy okres porównawczy przed dniem przejęcia zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym po przejęciu odwrotnym oblicza się poprzez podzielenie:

- a) zysku lub straty jednostki z prawnego punktu widzenia przejmowanej dającej się przyporządkować zwykłym udziałowcom w każdym z tych okresów przez
- b) historyczną średnią ważoną liczby akcji zwykłych jednostki z prawnego punktu widzenia przejmowanej pomnożoną przez wskaźnik wymiany określony w umowie przejęcia.

Wyliczenie zysku na jeden udział zostało oparte na następujących informacjach:

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Zysk netto z działalności kontynuowanej dla podmiotu dominującego	24 769	50 758
Strata na działalności zaniechanej		
Zysk wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję	24 769	50 758
Efekt rozwodnienia		
Zysk wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję	24 769	50 758

Liczba akcji

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości podstawowego zysku na jedną akcję w szt.	170 466 065	170 466 065
Efekt rozwodnienia		
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości rozwodnionego zysku na jedną akcję w szt.	170 466 065	170 466 065

8. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

W roku 2016 Emitent nie wypłacił dywidendy. W 2017 roku Emitent nie wypłacał zaliczek na poczet dywidendy. W kapitale własnym wykazano wypłacone zaliczki na poczet dywidendy w łącznej kwocie 1 465 tys. zł. Zaliczki zostały wypłacone w jednostkach zależnych dla udziałowców niesprawujących kontroli.

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty/La nd	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu /	Pozostałe środki trwałe	Razem
--	-----------------	----------------------	----------------------------	---------------------------	-------------------------------	-------

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2017 roku	11 969	21 596	71 629	24 410	10 633	140 237
Różnice kursowe	-437	938	-4 918	-5 634	1 581	-8 470
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2017 roku po uwzględnieniu różnic kursowych	11 532	22 534	68 005	18 776	12 214	133 061
Zwiększenia, z tytułu:	2 141	1 225	19 764	2 232	1 082	26 444
- nabycia i ulepszenia środków trwałych	1 604	1 762	17 443	1 391	968	23 168
- zawartych umów leasingu				632	102	734
- nabycia spółki zależnej			356	101		457
- inne	537	-537	-98	98		
- wykorzystanie ze zlikwidowanych ŚT			2 063	10	12	2 085
Zmniejszenia, z tytułu:	1 590	27	1 985	1 383	784	5 769
- zbycia i likwidacji		1	1 910	1 383	510	3 804
- sprzedaży spółki zależnej						
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	1 590					1 590
- ujawnienie leasingu		26	75		274	375
Wartość bilansowa brutto na dzień 31.12.2017 roku	12 083	23 732	85 784	19 625	12 512	153 736
Umorzenie na dzień 01.01.2017 roku		3 731	24 957	14 308	7 401	50 397
Różnice kursowe		1 168	-3 391	-3 378	-647	-6 248
Umorzenie na dzień 01.01.2017 roku po uwzględnieniu różnic kursowych		4 899	21 566	10 930	6 754	44 149
Zwiększenia, z tytułu:		665	5 949	2 388	952	9 954
- amortyzacji		680	5 892	1 906	879	9 357
- przeszacowania		-15	57	434	65	541
- inne				48	8	56
Zmniejszenia, z tytułu:		1	1 621	685	411	2 718
- likwidacji / sprzedaży		1	1 546	685	411	2 643
- inne			75			75
Umorzenie na dzień 31.12.2017 roku		5 563	25 894	12 633	7 295	51 385
Odpisy aktualizujące na 01.01.2017 roku						
Zwiększenia						
Zmniejszenia						
Odpisy aktualizujące na 31.12.2017 roku						
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	12 083	18 169	59 890	6 992	5 217	102 351

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2016 roku	11 969	22 946	66 950	23 281	10 204	135 350
Zwiększenia, z tytułu:		2 778	9 185	3 198	557	15 718
- nabycia i ulepszenia środków trwałych		2 778	8 244	1 368	557	12 947
- wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych						
- połączenia jednostek gospodarczych						
- zawartych umów leasingu			551	1 349		1 870
- nabycia spółki zależnej			420	481		901
- inne						
Zmniejszenia, z tytułu:		4 128	4 506	2 069	128	10 831
- zbycia i likwidacji		23	8	789	128	948
- sprzedaży spółki zależnej		4 105	4 498	1 280		9 883
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych						
- wniesienia aportu						
Wartość bilansowa	11 969	21 596	71 629	24 410	10 633	140 237
Umorzenie na dzień 01.01.2016 roku		5 256	21 968	12 327	6 308	45 860
Zwiększenia, z tytułu:		582	4 812	3 769	1 365	8 915
- amortyzacji		582	4 812	2 390	1 131	8 915
- nabycia spółki zależnej						
- przeszacowania						
Zmniejszenia, z tytułu:		2 107	1 823	409	38	4 377
- likwidacji / sprzedaży		2 107	1 823	409	38	4 377
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych						
- inne						
Umorzenie na dzień 31.12.2016 roku		3 731	24 957	14 308	7 401	50 398
Odpisy aktualizujące na 01.01.2016 roku						
Zwiększenia						
Zmniejszenia						
Odpisy aktualizujące na 31.12.2016 roku						
- różnic kursowych netto z przeliczenia sprawozdania						
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	11 969	17 865	46 672	10 102	3 232	89 839

Wartość aktywów trwałych w budowie według stanu na 31.12.2017 wynosi 1 422 tys. natomiast według stanu na 31.12.2016 wyniosła 2 033 tys. zł.

Wartość godziwa rzeczowych aktywów trwałych nie różni się istotnie od wartości prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W ramach zabezpieczenia spłat kredytów ustanowione są następujące zabezpieczenia na środkach trwałych:

- zastaw rejestrowy na linii do recyklingu należącej do Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- zastaw rejestrowy na linii technologicznej do recyklingu urządzeń chłodniczych należącej do Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- zastaw rejestrowy na linii technologicznej do recyklingu obwodów płytek drukowanych należącej do PCB Tech sp. z o.o.,
- zastaw rejestrowy na linii należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- hipoteka na nieruchomości położonej w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Słowackiego 22A należącej do PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Ponadto ustanowiono następując hipoteki stanowiące zabezpieczenie spłaty kredytów:

- Hipoteka na nieruchomości położonej w Bielsko-Biała przy ul. Piekarskiej 74, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- Hipoteka na nieruchomości położonej w Konstantynów Łódzki przy ul. Kościelnej 13, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- Hipoteka na nieruchomości położonej w Słupsk przy ul. Grunwaldzkiej 2, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- Hipoteka na nieruchomości położonej w Gdańsk przy ul. Litewskiej 1, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- Hipoteka na nieruchomości położonej w Szczecin przy ul. Narzędziowej 15, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,
- Hipoteka na nieruchomości położonej w Tomaszowie Mazowieckim, przy ul. Wysokiej 61/65, należącej do Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.,

10. Nieruchomości inwestycyjne

W 2017 roku spółka Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. dokonała przeklasyfikowania działki położonej w Tomaszowie Mazowieckim nr 164 o powierzchni 2.2282 ha na nieruchomość inwestycyjną.

Wartość nieruchomości została oszacowana przez rzeczoznawcę majątkowego na podstawie sporządzonego dnia 28 grudnia 2017 roku operatu szacunkowego. Dla potrzeb wyceny określono obszar i rodzaj rynku lokalnego skąd podjęto informację, a następnie poddano je analizie, w wyniku której ustalono i wyliczono wartość rynkową przy zastosowaniu podejścia porównawczego, metody porównania parami na poziomie 2 372 tys. zł.

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia		
Zmiany stanu:	2 372	
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		
- nabycie jednostki zależnej		
- zyski/ straty z tytułu wyceny wartości godziwej	782	
- różnice kursowe z przeliczenia		
- transfery z środków trwałych	1 590	
- pozostałe		
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	2 372	

Uzgodnienie wartości godziwej:

	Nieruchomości inwestycyjne	
	Nieruchomości biurowe	Nieruchomości pozostałe (odpowiednio zmienił w zależności od specyfiki)
Bilans otwarcia		
Aktualizacja wartości rozpoznana w rachunku zysków i strat/sprawozdaniu z całkowitych dochodów		782
Zakupy		
Bilans zamknięcia		782
Niezrealizowane zyski (straty) okresu rozpoznane w rachunku zysków i strat/sprawozdaniu z całkowitych dochodów (w pozostałych kosztach operacyjnych)		782

11. Aktywa niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	Koszty prac rozwojowych	Patenty i licencje	Oprogramowanie	Inne	Ogółem
Wartość na dzień 01.01.2017		14	635	17	666
Różnice kursowe z przeliczenia		24	-138		-114
Wartość brutto na dzień 01.01.2017 po przeliczeniu		38	497	17	552
Nabycia			16	110	126
Nabycie jednostki zależnej			5		5
Sprzedaż			0		0
Likwidacja			-81		-81
Inne			99		99
Wartość brutto na dzień 31.12.2017 roku		38	536	127	701
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1.1.2017			373	17	390
Różnice kursowe z przeliczenia		24	-112		-88
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1.1.2017 po uwzględnieniu różnic kursowych		24	261	17	302
Odpis amortyzacyjny za okres			147	23	170
Odpis aktualizujący			-2		-2
Sprzedaż					
Likwidacja			-79		-79
Inne			42		42

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku		24	369	40	433
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku		14	262		276
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku		14	167	87	268

Wartość firmy i połączenia jednostek

	31.12.2017	31.12.2016
Wartość firmy rozliczenie nabycia Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	59 851	59 851
Wartość firmy zakup zorganizowanej części „TOMPOL”	2 491	2 491
Wartość firmy zakup GK Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	44 647	44 647
Wartość firmy UAB "EMP recycling"	11 566	11 566
Wartość firmy Metal Holding s.r.o.	12 846	12 846
Wartość firmy PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.	30 661	30 661
Wartość Firmy Evciler Kimya Madencilik ve Degeri Metaller Sanayi Ticaret Ltd.	41 497	41 497
Wartość firmy Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Property Management S.K.A.	9 950	9 950
Wartość firmy AWT Recycling Ltd.	18 129	18 129
Wartość firmy Platinum M.M. sp. z o.o.	66	66
Wartość firmy Kat-Metal Oy	15 630	15 630
Wartość firmy Platinum M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	22 725	0
Wartość firmy PCB Tech sp. z o.o.	8 878	0
Razem	278 937	247 334

W okresie zakończonym 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. wystąpiły następujące zmiany wartości firmy:

	01.01-31.12.2017	01.01-31.12.2016
Wartość firmy na początek okresu	247 334	178 765
Zwiększenia wartości firmy w wyniku nabycia	31 603	68 569
Różnice kursowe dotyczące jednostki zagranicznej		
Zmniejszenia wartości firmy z tytułu dokonanych odpisów		
Zmniejszenia wartości firmy z tytułu sprzedaży		
Razem wartość bilansowa na koniec okresu	278 937	247 334

Wyliczenie wartości dla podmiotów nad którymi objęto kontrolę w roku 2017

	Platinmm MM Sp. z o.o. SPK	PCB TECH Sp. z o.o.
wartość godziwa nabytych aktywów		6 272
cena zakupu	22 725	15 150
wartość firmy	22 725	8 878

Przejęcie jednostek

W dniu 17 lutego 2017 r. wszystkie jednostki uczestnictwa alternatywnego funduszu inwestycyjnego działającego na prawach Wielkiego Księstwa Luksemburga, które zostały objęte przez Elemental Fundusz Inwestycyjny Zamknięty zostały przeniesione na Elemental Holding SA. W konsekwencji powyższego otwarta została likwidacja Elemental FIZ, w wyniku której w dniu 23 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie VII Wydział Cywilny Rejestrowy wydał postanowienie o wykreśleniu przedmiotowego funduszu z Rejestru Funduszy Inwestycyjnych.

W dniu 7 marca 2017 r. podmiot zależny od Elemental Holding SA – FINEX SICAV SIF S.A. – Private Equity VII przystąpił do spółki pod firmą PCB Tech spółka z ograniczoną odpowiedzialnością obejmując 9,09% udziałów w jej kapitale zakładowym. W dniu 12 kwietnia 2017 r. ten sam podmiot zależny dokonał zakupu 100 050 udziałów w PCB Tech sp. z o.o., w wyniku czego zwiększył swój udział w kapitale do 59,09% oraz uzyskał kontrolę nad wyżej wymienioną spółką. Następnie, w dniu 29 maja 2017 r. tenże podmiot zależny dokonał zakupu 55 025 udziałów w PCB Tech sp. z o.o. w wyniku czego zwiększył swój udział w spółce do 84,1%. Dnia 21 grudnia 2017 r. podmiot zależny przejął całkowitą kontrolę nad PCB TECH sp. z o.o., nabywając w tej dacie 15,9% udziałów w spółce, stając się jej jedynym wspólnikiem.

W dniu 17 marca 2017 r. Zarząd Elemental Holding SA powziął informację na podstawie Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego o zarejestrowaniu przez Sąd Rejestrowy zmiany umowy spółki Platinium M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Powyższe zdarzenie stanowiło spełnienie się warunku umowy przeniesienia ogółu praw i obowiązków komandytariusza w spółce Platinium M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. zawartej przez podmiot zależny od Elemental Holding SA, tj. Elemental Group sp. z o.o. Spółka zależna Elemental Group sp. z o.o. stała się komandytariuszem Platinium M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. W konsekwencji powyższego w dniu 22 marca 2017 r. zmieniona została umowa spółki komandytowej, w ten sposób, że udział wspólnika – Elemental Group sp. z o.o. w spółce komandytowej – Platinium M.M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. został określony na 75%.

W dniu 9 maja 2017 r. Elemental Holding SA zawarł umowę nabycia 24.612 udziałów w UAB „EMP Recycling z siedzibą w Galinės vil., Litwa stanowiących 48,8% kapitału zakładowego tej spółki. Przedmiotowa umowa zawarta została w wykonaniu *Put Option*, na warunkach określonych w umowie wspólników z dnia 26 marca 2014 roku, zawartej pomiędzy Elemental Holding SA, spółką UAB „EMP Recycling” i jej wspólnikami, tj. Almontasem Kybartas i Joriką Kybartienė. Przejęcie własności przedmiotowych udziałów nastąpiło w dniu 5 lipca 2017 roku. W dniu 4 sierpnia 2017 roku Emitent wykupił pozostałą część udziałów w spółce UAB „EMP Recycling” od wspólników mniejszościowych osiągając jednocześnie 100% udział w kapitale zakładowym tego podmiotu.

W dniu 3 lipca 2017 r. pomiędzy podmiotami w Grupie nastąpiło przeniesienie własności 51% udziałów w PGM Group sp. z o.o. Umowa sprzedaży udziałów zawarta została przez Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jako sprzedawcą, a Elemental Holding SA jako kupującym.

W dniu 29 grudnia 2017 r., w wykonaniu umowy inwestycyjnej zawartej przez Emitenta z PFR Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA działającym w imieniu i na rzecz Funduszu Ekspansji Zagranicznej Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych, zawarta została umowa zakupu przez ww. Fundusz od Emitenta 24 714 udziałów w jego spółce zależnej – UAB „EMP recycling” stanowiących 49% jej kapitału zakładowego.

Nabycie i zbycie udziałów niekontrolujących

W prezentowanym okresie nie dokonano nabyć udziałów niekontrolujących.

W okresie 12 miesięcznym zakończonym 31 grudnia 2017 poszczególne spółki wypłaciły łącznie 1 465 tys. złotych tytułem zaliczek na poczet podziału zysku w części przypadającej dla udziałowców mniejszościowych:

- Elemental 1 SCsp
- Kat Metal Oy
- PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Sumaryczne informacje o jednostkach, gdzie jednostka dominująca posiada udziały niekontrolujące

Pozycja/nazwa jednostki	Evcler & Elementa I Recycling Middle East DMCC	UAB EMP Recycling	Metal Holding s.r.o.	PGM Group Sp. z o.o.	PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.	Platinum M.M. Sp. z o.o.	Platinum MM spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.	Kat-Metal Oy	Kat-Metal Estonia Oü	AWT Recycling Ltd.
aktywa	39 485	38 877	12 150	18	16 317	22	15 996	8 210	3 774	10 110
zobowiązania	28 869	22 634	10 831	1	10 607	205	15 539	3 124	2 242	9 474
wynik finansowy	4 366	6 898	586	12	4 020	-64	775	1 851	1 426	140
przepływy pieniężne razem	-875	1 040	395	10	2 089		2 513	-982	1 030	2 615

Zbycie jednostek zależnych

W prezentowanym okresie nie dokonano zbycia jednostek zależnych.

12. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności

12.1. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Grupa nie posiada udziałów w jednostkowo istotnych jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności.

12.2. Inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach

Grupa nie posiada udziałów jednostkowo istotnych wspólnych przedsięwzięciach wykazywanych metodą praw własności.

13. Jednostki zależne, gdzie udziały niekontrolujące są istotne

Informacje o jednostkach zależnych gdzie udziały niekontrolujące są istotne z punktu widzenia Grupy zaprezentowano w notce 12.

14. Udział we wspólnym działaniu

Grupa nie posiada udziałów w jednostkowo istotnych wspólnych działaniach.

15. Zapasy

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość netto możliwa do uzyskania jest oszacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku bieżącej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty wykończenia oraz koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

	31.12.2017	31.12.2016
Materiały na potrzeby produkcji i pozostałe materiały	64 095	3 417
Półprodukty i produkty w toku	954	2 138
Produkty gotowe	11 991	4 706
Towary	66 747	84 348
Zapasy brutto	143 787	94 609
Odpis aktualizujący stan zapasów		
Zapasy netto, w tym:	143 787	94 609
- wartość bilansowa zapasów wykazana w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży		
- wartość bilansowa zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	14 000	14 000

Zabezpieczenie zapasów ustanowiono na towarach handlowych w spółce Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. w związku z zaciągnięciem kredytu w rachunku bieżącym Millenium. Zabezpieczenie ustanowione jest do wysokości: 14 000 tys. zł w 2016 roku. W 2017 roku do dnia sporządzenia sprawozdania kredyt w rachunku bieżącym Millenium został spłacony i zastaw na towarach handlowych ustanowiono w związku z zaciągnięciem kredytu w ING Bank Śląski SA.

W wartości zapasów nie kapitalizowano również kosztów finansowania zewnętrznego.

W prezentowanym okresie nie dokonano odpisów aktualizujących zapasy.

16. Należności handlowe oraz pozostałe należności

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Należności handlowe	129 739	119 169
- od jednostek powiązanych		
- od pozostałych jednostek	129 739	119 169
Odpisy aktualizujące	1 455	8 029

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

- od jednostek powiązanych		
- od pozostałych jednostek	1 455	8 029
Należności handlowe brutto	131 194	127 198

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30 termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 1 455 zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 8 209 zł) zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Jednostki pozostałe		
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na początek okresu	8 029	1 313
Zwiększenia, w tym:	474	7 705
- utworzenie odpisów aktualizujących	474	7 705
- odpisy przejęte w wyniku połączenia		
- dowiązanie odpisów w związku z umorzeniem układu		
Zmniejszenia w tym:	7 048	989
- wykorzystanie odpisów aktualizujących	1 446	
- rozwiązanie odpisów aktualizujących w związku ze spłatą należności	5 602	989
- zakończenie postępowań		
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na koniec okresu	1 455	8 029

	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągane				
			< 30 dni	30 – 60 dni	60 – 90 dni	90 – 120 dni	>120 dni
31.12.2017	129 739	100 918	20 713	6 778	1 057	239	34

17. POZOSTAŁE AKTYWA FINANSOWE I AKTYWA WYCENIANE PRZEZ WYNIK FINANSOWY

Długo i Krótkoterminowe	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczka	4 255	8 829
Obligacje	0	567
Pozostałe, w tym wycena instrumentów pochodnych	374	109
RAZEM	4 629	9 505
krótkoterminowe	4 580	676
Długoterminowe	49	8 829

Na saldo pożyczek w roku 2017 składają się następujące pozycje:

1. Elemental Holding SA do FINEX SICAV SIF SA - Private Equity VII - kwota 1 031 tys. zł.
2. Elemental Holding SA do Evciler Kimya Madencilik Ve Değerli Metaller Sanayi Ticaret A.Ş. – kwota 227 tys. zł
3. Evciler & Elemental Recycling Middle East DMCC do DAG Recycling, kwota 2 997 tys. zł

Termin spłaty powyższych pożyczek przypada na 2018 rok. Oprocentowanie pożyczek wynosi 2,0% - 3,5% (pożyczki udzielone w USD i PLN).

W 2017 roku rozpoznany został odpis aktualizujący wartość obligacji w kwocie 567 tys. złotych udzielonych przez Syntom Sp. z o.o. Sp. k. do Tesla Metal. Spółka dokonała oceny, iż istnieje ryzyko braku odzyskiwalności tych należności. Wartość odpisu ujęta została w kosztach finansowych.

Krótkoterminowe	31.12.2017	31.12.2016
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	149	75
RAZEM	149	75

Instrumenty wyceniane przez wynik finansowy na koniec 2017 oraz 2016 dotyczą zawieranych transakcji wymiany walut typu forward. Grupa wyceniała transakcje w wartości godziwej. Instrumenty w spółce Tesla Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. oraz Platinum. Instrumenty wyceniane przez wynik finansowy na koniec 2017 oraz 2016 dotyczą zawieranych transakcji wymiany walut typu forward. Grupa wyceniała transakcje w wartości godziwej dokonanej na podstawie wyceny otrzymanej z banku. Instrumenty wyceniane przez wynik finansowy na koniec 2016 oraz 2017 dotyczą zawieranych transakcji wymiany walut typu forward. Grupa wyceniała transakcje w wartości godziwej.

Instrumenty w spółce Platinum MM spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Transakcja	Para wal. Towar	cena	kwota transakcji ilość nominalna	Jednostka/ Waluta	Bieżąca wartość PLN
EFD116598	USD/PLN	nd.	-1 226 400,00	GBP	-40 237,70
EFD116601	USD/PLN	nd.	-301 395,00	GBP	-5 726,04
EFD116599	USD/PLN	nd.	-306 600,00	GBP	-8 016,63
					-53 980,37

Instrumenty w spółce Tesla Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Transakcja	Waluta	cena	kwota transakcji ilość nominalna	Jednostka/ Waluta	Bieżąca wartość PLN
WTT	USD/PLN	nd.	60 157,82	USD	-5 869,08
WTT	USD/PLN	nd.	67 257,71	USD	-10 665,32
WTT	USD/PLN	nd.	206 038,66	USD	-9 388,30
WTT	USD/PLN	nd.	12 664,58	USD	-1 111,56
WTT	USD/PLN	nd.	45 692,25	USD	-2 494,16
WTT	USD/PLN	nd.	75 936,24	USD	-8 305,89

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

WTT	USD/PLN	nd.	161 348,70	USD	-13 002,41
WTT	USD/PLN	nd.	48 574,51	USD	-3 060,03
WTT	USD/PLN	nd.	29 351,88	USD	-2 453,50
WTT	USD/PLN	nd.	63 232,63	USD	-2 252,28
WTT	USD/PLN	nd.	32 609,55	USD	-2 891,65
WTT	USD/PLN	nd.	17 125,24	USD	-1 545,96
WTT	USD/PLN	nd.	96 591,22	USD	-8 023,43
WTT	USD/PLN	nd.	23 708,58	USD	-3 117,61
WTT	USD/PLN	nd.	32 544,10	USD	-3 549,97
WTT	USD/PLN	nd.	25 781,92	USD	-2 470,56
WTT	USD/PLN	nd.	19 582,39	USD	-1 062,81
WTT	USD/PLN	nd.	20 817,65	USD	-1 306,60
WTT	USD/PLN	nd.	88 302,28	USD	-3 766,86
WTT	USD/PLN	nd.	41 396,23	USD	-3 420,58
WTT	USD/PLN	nd.	53 782,90	USD	-4 112,67
WTT	USD/PLN	nd.	21 077,54	USD	-746,41
			1 243 574,58		-94 617,64

18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 37 161 tysięcy PLN (31 grudnia 2016 roku: 82 333 tysięcy PLN).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne kasie i na rachunkach bankowych:	24 857	11 529
Kasa	3 474	601
Rachunki bankowe	21 383	10 928
Inne środki pieniężne:	12 304	70 804
Lokaty /depozyty	12 300	68 976
Środki pieniężne w drodze	4	1 828
Razem	37 161	82 333

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych jest równa wartości bilansowej.

Środki pieniężne do dyspozycji jednostki, nie wykazywane w pozycji bilansowej	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne ZPRON	87	35
Środki pieniężne ZFŚS		

Na dzień bilansowy Grupa dysponowała 33 069 tys. zł niewykorzystanych kredytów obrotowych lub przyznanych i nie wykorzystanych kredytów. Nie występują ograniczenia w wykorzystaniu środków.

19. Pozostałe należności

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Pozostałe należności, w tym:	34 438	8 621
- kaucje	229	39
- rozrachunki z tytułu zaliczek	888	851
- należności z tytułu VAT	2 813	3 902
- należności ze sprzedaży Litwy	27 797	2 220
- inne	2 712	1 609
<i>Pozostałe należności krótkoterminowe</i>	<i>25 011</i>	<i>8 621</i>
<i>Pozostałe należności długoterminowe</i>	<i>9 427</i>	

20. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe

20.1. Kapitał podstawowy

Kapitał zakładowy – struktura

Seria/emisja rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość jednostkowa	wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
A/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	100.000	1,00 PLN	100.000	gotówka
B/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	40.000.000	1,00 PLN	40.000.000	aport
C/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	23.270.833	1,00 PLN	23.270.833	aport
D/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	25.126.984	1,00 PLN	25.126.984	aport
E/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	1.000.000	1,00 PLN	1.000.000	gotówka
F/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	6.883.329	1,00 PLN	6.883.329	gotówka
G/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	3.287.000	1,00 PLN	3.287.000	gotówka
H/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	1.837.581	1,00 PLN	1.837.581	gotówka

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

I/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	1.658.000	1,00 PLN	1.658.000	gotówka
J/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	512.040	1,00 PLN	512.040	gotówka
K/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	1.626.500	1,00 PLN	1.626.500	gotówka
L/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	11.688.800	1,00 PLN	11.688.800	gotówka
M/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	24.500.000	1,00 PLN	24.500.000	gotówka
N/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	13.333.334	1,00 PLN	13.333.334	gotówka
O/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	3.641.664	1,00 PLN	3.641.664	gotówka
P/na okaziciela	akcje zwykłe	brak	12.000.000	1,00 PLN	12.000.000	gotówka
RAZEM			170.466.065		170.466.065	

Zmiana stanu kapitału zakładowego

	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał zakładowy na początek okresu	170 466 065	170 466 065
Emisja akcji		
Rozliczenie połączenia z Elemental Holding SA		
Zmniejszenia		
Kapitał zakładowy na koniec okresu	170 466 065	170 466 065

Akcjonariusze o znaczącym udziale

Akcjonariusz	Liczba akcji	% kapitału akcyjnego	Liczba głosów	% głosów
Altus TFI SA	44 691 258	26,22%	44 691 258	26,22%
Nationale-Nederlanden PTE SA	22 027 597	12,92%	22 027 597	12,92%
METLIFE Otwarty Fundusz Emerytalny	12 829 712	7,53%	12 829 712	7,53%
Aviva Investors Poland TFI SA	10 717 311	6,29%	10 717 311	6,29%
Aegon PTE SA	10 138 587	5,95%	10 138 587	5,95%
Pozostali	70 061 600	41,09%	70 061 600	41,09%
Razem	170 466 065	100,00%	170 466 065	100,00%

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku znaczącymi akcjonariuszami Emitenta byli:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% kapitału akcyjnego	Liczba głosów	% głosów
Altus TFI SA	33 617 901	19,72%	33 617 901	19,72%

Ibah Holdings Limited	16 196 257	9,50%	16 196 257	9,50%
EVF I Investments S.a.r.l.	15 714 712	9,22%	15 714 712	9,22%
Nationale-Nederlanden PTE SA	22 027 597	12,92%	22 027 597	12,92%
TFI Aviva Investors Poland SA	10 717 311	6,29%	10 717 311	6,29%
Pozostali	72 192 287	42,35%	72 192 287	42,35%
Razem	170 466 065	100,00%	170 466 065	100,00%

21. Kapitał zapasowy i pozostałe kapitały

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych. W prezentowanym okresie Kapitały z udziałów powyżej wartości nominalnej nie uległy zmianie.

	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał zapasowy i zyski zatrzymane	153 376	97 755
Kapitał z objęcia udziałów powyżej wartości nominalnej	121 708	121 708
RAZEM	275 084	219 463

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

22. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kredyt w rachunku bieżącym Bank Pekao SA		
Kredyt w rachunku bieżącym PKO BP SA		1 735
Kredyt w rachunku bieżącym mBank	4 918	9 721
Kredyt inwestycyjny mBank		6 588
Kredyt w rachunku bieżącym Deutsche Bank		2 881
Kredyt Inwestycyjny Deutsche Bank		2 000
Kredyt w rachunku bieżącym ING Bank Śląski SA	7 212	6 688
Kredyt Inwestycyjny w ING Bank Śląski SA	1 822	2 437
ING	1 790	
Deutsche Bank/kredyt inwestycyjny	1 832	
Nordea bankas, Finland PLC		10 326
Nordea Bank (razem)	7 554	

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Commerzbank	4 030	
Nordea Bank / bank loan 178820-53241	12	
Nordea Rahoitus Suomi / Hire-purchase agreement	65	
Danske Finance / Hire-purchase agreement 42077218	134	
Nordea Rahoitus Suomi / Hire-purchase agreement	98	
mBank - w rachunku	12 995	
mbank- inwestycyjny	5 511	
ing bank - w rachunku	5 717	
ECOSINO - pożyczka	10 302	
Nordea Rahoitus / Hire-purchase agreement 927277-1-1	410	
Nordea Rahoitus / Hire-purchase agreement 769121-2-	263	
Udziałowcy/Spółki powiązane nie konsolidowane	17 750	32 017
Suma kredytów i pożyczek, w tym:	82 415	74 393
- długoterminowe	17 415	41 989
- krótkoterminowe	65 000	32 404

Struktura zapadalności kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	65 000	32 404
Kredyty i pożyczki długoterminowe	17 415	41 989
- płatne powyżej 1 roku do 3 lat	17 415	41 989
- płatne powyżej 3 lat do 5 lat		
- płatne powyżej 5 lat		
Kredyty i pożyczki razem	82 415	74 393

23. Pozostałe zobowiązania finansowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania leasingowe	5 477	6 522
Zobowiązania z emisji obligacji D i E	64 199	50 324
Zobowiązania z tytułu faktoringu	12 621	10 789
Z tytułu objęcia certyfikatów inwestycyjnych przeznaczonych na nabycie udziałów w PCB TECH sp. z o.o.	10 100	
Zobowiązanie z tytułu opcji		12 055
Instrumenty pochodne	214	
Razem zobowiązania finansowe	92 611	79 690
- długoterminowe	67 465	28 342
- krótkoterminowe	25 146	51 348

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

W dniu 15 października 2014 roku Zarząd Spółki po uzyskaniu uprzedniej zgody Rady Nadzorczej Spółki, wyrażonej w uchwale Rady Nadzorczej nr 3/10/2014 z dnia 13 października 2014 w sprawie wyrażenia zgody na emisję jednej lub kilku serii obligacji, w związku z uchwałą Zarządu nr 01/09/2014 z dnia 30 września 2014 roku w sprawie emisji obligacji do kwoty 100.000.000 PLN podjął uchwałę nr 01/10/2014 z dnia 15 października 2014 w sprawie zatwierdzenia warunków emisji obligacji serii D oraz uchwałę nr 02/10/2014 z dnia 15 października 2014 w sprawie zatwierdzenia warunków emisji obligacji serii E.

We wskazanych uchwałach nie został podany cel emisji obligacji serii D i E. Obligacje serii D i E emitowane są jako obligacje na okaziciela. Obligacje nie mają formy dokumentu. W ramach emisji obligacji serii D zostało wyemitowanych 2.600 (dwa tysiące sześćset) obligacji zwykłych na okaziciela, o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 26.000.000 PLN (dwadzieścia sześć milionów złotych). W ramach emisji obligacji serii E zostało wyemitowanych 2.400 (dwa tysiące czterysta) obligacji zwykłych na okaziciela serii E, o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 24.000.000 PLN (dwadzieścia cztery miliony złotych).

Wartość nominalna i cena emisyjna każdej obligacji serii D i E wynosi 10.000 PLN (dziesięć tysięcy złotych) każda obligacja.

Obligacje serii D i E są emitowane jako obligacje zabezpieczone poręczeniami. Poręczenie za zobowiązania Emitenta wynikające z emisji obligacji serii D i E udzielone zostały przez spółki: Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Tesla Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Terra Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. oraz Collect Points spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Dzień wykupu obligacji serii D został wyznaczony na dzień 17 października 2017 roku i w tym dniu obligacje zostały w całości wykupione.

Dzień wykupu obligacji serii E został wyznaczony na dzień 17 października 2019 roku.

W wykonaniu Programu Emisji Obligacji prowadzonego zgodnie z Umową Programową z dnia 10 października 2017 roku, Spółka wyemitowała w dniu 16 października 2017 roku 40.000 (czterdzieści tysięcy) obligacji na okaziciela serii F, o wartości nominalnej 1.000,00 PLN (jeden tysiąc złotych) każda. Obligacje nie mają formy dokumentu, są emitowane i obejmowane po wartości nominalnej. Wykup obligacji nastąpi najpóźniej w dniu 16 października 2021 roku. Emitent dokona częściowego wykupu obligacji w dniu 16 października 2020 roku poprzez redukcję wartości nominalnej każdej obligacji o 500,00 PLN (pięćset złotych). Wysokość odsetek jest określona wg. zmiennej stopy procentowej obliczanej w oparciu o wskaźnik WIBOR 6M powiększony o marżę. Emisja obligacji nastąpiła bez oznaczania progu emisji. Cel emisji nie został określony. Obligacje nie są zabezpieczone.

Zobowiązania leasingowe wiekowanie

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania leasingowe krótkoterminowe	2 211	2 155
Zobowiązania leasingowe długoterminowe, w tym:	3 266	4 367
- od roku do pięciu lat	3 266	4 367
- powyżej pięciu lat		
Zobowiązania leasingowe razem	5 477	6 522

Wartość bilansowa netto przedmiotów leasingu

Wyszczególnienie	W odniesieniu do grup aktywów				Razem
	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	
na dzień 31.12.2017 r.		2 595	4 248	290	7 133
na dzień 31.12.2016 r.		3 652	5 121	202	8 975

Zawarte umowy leasingu finansowego dotyczą głównie samochodów ciężarowych i osobowych, kontenerów na odpady oraz wózków widłowych. Nie ma ograniczeń w dysponowaniu środkami trwałymi w leasingu.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	31.12.2017	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	2 450	2 211
W okresie od 1 do 5 lat	3 289	3 266
Powyżej 5 lat		
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	5 739	5 477
Przyszły koszt odsetkowy	261	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	5 477	5 477
- krótkoterminowe	2 211	2 211
- długoterminowe	3 266	3 266

Przyszłe zobowiązania wynikające z zawartych umów najmu

Grupa jest stroną umów najmu, na mocy których korzysta z powierzchni wykorzystywanych do prowadzenia sieci skupów złomu oraz najmu środków transportu łączne przyszłe opłaty minimalne z tytułu umów najmu lokali oraz środków trwałych, oszacowane wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wymagalne w okresie 12 miesięcy od dnia bilansowego nie powinny istotnie różnić się od opłat poniesionych w 2017 roku.

Wartość czynszów warunkowych nie została wyodrębniona z uwagi na ich nieistotną wartość. Postanowienia terminowych umów najmu rodzących wyżej wymienione opłaty są typowymi dla tego rodzaju umów. Oprócz czynszu minimalnego przewidują one zazwyczaj warunkowe czynsze związane z przekroczeniem pewnego poziomu przychodów w danym lokalu, wyrażone określonym procentem od wartości tych przychodów. W okresie sprawozdawczym ich wartość była pomijalnie mała. Umowy mogą zawierać także klauzule waloryzacyjne łączące wartość czynszu ze statystycznymi wskaźnikami wzrostu cen. Niektóre z nich zawierają zapisy dające możliwość przedłużenia umowy najmu na kolejny okres, pozostawiając decyzje po stronie najemcy

Wycena instrumentów pochodnych

Transakcja	Para wal. Towar	cena	kwota transakcji ilość nominalna	Jednostka/ Waluta	Bieżąca wartość PLN
WTT	EUR/PLN		-1 021 000,00	EUR	71 533,25
WTT	EUR/PLN		-500 000,00	EUR	16 746,88
WTT Rollover4411083	EUR/PLN		215 000,00	EUR	-13 907,06
WTT Rollover4445064	EUR/PLN		323 000,00	EUR	-20 282,96
WTT	EUR/PLN		-765 000,00	EUR	56 331,61
WTT	EUR/PLN		-446 000,00	EUR	18 115,25
WTT	EUR/PLN		-500 000,00	EUR	30 545,77
WTT Rollover4477750	USD/PLN		300 000,00	USD	-87 378,27
WTT	USD/PLN		325 000,00	USD	-28 301,71

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

SWAP Towarowy	COPPER	24 850,00	50,00	PLN/t	23 561,33
SWAP Towarowy	COPPER	24 300,00	50,00	PLN/t	52 205,76
SWAP Towarowy Zamknięcie 147941	COPPER	23 300,00	-50,00	PLN/t	-102 080,25
SWAP Towarowy	COPPER	24 665,00	100,00	PLN/t	67 913,55
SWAP Towarowy	COPPER	24 090,00	100,00	PLN/t	-91 887,95
SWAP Towarowy	COPPER	24 370,00	100,00	PLN/t	105 914,31
SWAP Towarowy	ZINC	10 500,00	100,00	PLN/t	104 080,33
SWAP Towarowy	ZINC	11 310,00	50,00	PLN/t	11 392,90
Razem					214 502,74

Uzgodnienie zmian w zobowiązaniach finansowych w ujęciu rok do roku – identyfikacja przepływów finansowych

Wyszczególnienie	Kredyty i pożyczki	Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Zobowiązania z tytułu leasingów finansowych	Inne zobowiązania finansowe	Razem
Stan na 01.01.2017	74 393	50 324	6 522	22 844	154 083
Zwiększenia	40 714	42 052	1 492	2 059	86 317
- wpływy kredytów i pożyczek - przepływy gotówkowe	35 963	39 600			75 563
- przepływy - inne				1 845	1 845
- odsetki naliczone	3 490	2 452	69		6 011
- włączenie do konsolidacji spółek	1 261				1 261
- nowe umowy leasingowe			1 423		1 423
- wycena instrumentów pochodnych				214	214
Zmniejszenia	32 692	28 177	2 537	1 968	65 374
- spłaty -przepływ gotówkowy	16 838	26 000			42 838
- spłaty odsetek - przepływ gotówkowy	2 233	2 177	69		4 479
- spłata leasingu			2 468		2 468
- kompensaty z rozrachunkami	8 379				8 379
- przeliczenie różnic kursowych	5 197				5 197
- wycena, inne	45			13	58
- rozliczenie z kapitałem				1 955	1 955
Stan na 31.12.2017	82 415	64 199	5 477	22 935	175 026
- w tym długoterminowe	17 415	64 199	3 266		84 880
- w tym krótkoterminowe	65 000		2 211	22 935	90 146

24. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	215	169
Rezerwy na nagrody jubileuszowe		
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	988	536
Rezerwy na pozostałe świadczenia	49	
Razem, w tym:	1 252	705
- długoterminowe	157	129
- krótkoterminowe	1 095	576

Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów zostały oszacowane dla poszczególnych spółek na podstawie posiadanych informacji kadrowych i finansowo księgowych. Rezerwy wyliczane są na koniec roku obrotowego na podstawie faktycznej ilości dni niewykorzystanych urlopów w bieżącym okresie oraz powiększonej o ilość dni niewykorzystanych urlopów z okresów poprzednich. Otrzymana w ten sposób ilość dni dla każdego pracownika mnożona jest przez średnią stawkę dzienną opartą o średnie wynagrodzenie przyjęte do ustalenia wynagrodzenia za czas urlopu.

Rezerwy na odprawy emerytalne tworzone są metodami aktuarialnymi. Metoda wykorzystana do obliczeń zgodna jest z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR19). Jest to tzw. metoda prognozowanych świadczeń jednostkowych, zwana także metodą świadczeń narosłych w funkcji stażu pracy.

Istota metody polega na postrzeganiu narastającego stażu pracy jako powodującego narastanie zobowiązań zakładu pracy do wypłaty świadczeń zapłaćcowych w przyszłości. Zgodnie z zaleceniami MSR 19, stopa procentowa służąca do zdyskontowania przyszłych zobowiązań powinna być ustalona na podstawie rynkowych stóp zwrotu (występujących w dniu bilansowym) z obligacji przedsiębiorstw, przy czym termin wykupu obligacji powinien być zgodny z szacunkowym terminem realizacji świadczeń. W przypadku, gdy brak jest rozwiniętego rynku obligacji przedsiębiorstw należy stosować rynkowe stopy zwrotu z obligacji skarbowych.

Rezerwy na urlopy wypoczynkowe wyliczane są indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie średniego wynagrodzenia oraz ilości dni zaległego urlopu.

25. Pozostałe rezerwy

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Koszty roku udokumentowane w roku następnym	1 513	5 567
Razem, w tym:	1 513	5 567
- długoterminowe		487
- krótkoterminowe	1 513	5 080

Zmiana stanu rezerw przedstawiona została w poniższej tabeli

Wyszczególnienie	Rezerwa na świadczenia emerytalne	Rezerwy na urlopy i inne	Inne rezerwy
Stan na 01.01.2017	169	536	5 567
Utworzone w ciągu roku obrotowego	46	1 037	1 273
Rozwiązane/Wykorzystane		536	5 567
Przejęcie			240

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Przeklasyfikowanie			
Stan na 31.12.2017, w tym:	215	1 037	1 513
- długoterminowe	157	0	0
- krótkoterminowe	58	1 037	1 513
Stan na 01.01.2016	167	982	4 509
Utworzone w ciągu roku obrotowego	169	536	5 080
Wykorzystane			4 509
Rozwiązane	167	982	
Przejęcie			
Stan na 31.12.2016, w tym:	169	536	5 567
- długoterminowe	129	0	487
- krótkoterminowe	40	536	5 080

26. Zobowiązania handlowe

Wyszczególnienie	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania handlowe	58 303	47 027
Wobec jednostek powiązanych		
Wobec jednostek pozostałych	58 303	47 027

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Struktura wiekowa zobowiązań handlowych przedstawiona została w poniższej tabeli

Wyszczególnienie	Razem	Nie przeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 60 dni	61 – 90 dni	91 – 180 dni	181 – 360 dni	>360 dni
31.12.2017	58 303	33 479	21 959	150	494	138	2 083
Wobec jednostek powiązanych							
Wobec jednostek pozostałych	58 303	33 479	21 959	150	494	138	2 083
31.12.2016	47 027	27 097	17 858	7	2 025		40
Wobec jednostek powiązanych							
Wobec jednostek pozostałych	47 027	27 097	17 858	7	2 025		40

27. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2017	31.12.2016
Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	1 618	2 342
ZUS	1 430	1 484
Podatek od płac	515	402
PFRON/ ZFRON	8	46
PCC	6	9
Komornicze	18	12
Pozostałe		
Zaliczki	3 249	297
VAT	96	184
Zobowiązania z tytułu zakupu aktywa		7 725
Pozostałe	333	
Razem pozostałe zobowiązania	7 273	12 501

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Struktura wiekowa pozostałych zobowiązań

Wyszczególnienie	Razem	Nie przeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągane				
			< 60 dni	61 – 90 dni	91 – 180 dni	181 – 360 dni	>360 dni
31.12.2017	7 273	7 062	206				5
Wobec jednostek powiązanych							
Wobec jednostek pozostałych	7 273	7 062	206				5
31.12.2016	12 501	12 501					
Wobec jednostek powiązanych							
Wobec jednostek pozostałych	12 501	12 501					

28. Rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2017	31.12.2016
Środki otrzymane na sfinansowanie nabycia środków trwałych oraz pozostałe	9 462	9 462
Pozostałe	1 601	171
Razem, w tym:	11 063	9 633
- długoterminowe	9 014	9 633
- krótkoterminowe	2 049	0

Dotacje rozliczane są równolegle do amortyzacji środków trwałych sfinansowanych lub współfinansowanych z dotacji. W prezentowanym okresie rozliczono kwotę 450 tys. Według Grupy nie istnieją przesłanki świadczące o niepewności (ewentualny zwrot) związanej z otrzymanymi kwotami dotacji.

29. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiada zobowiązań inwestycyjnych.

30. Zobowiązania warunkowe

Nie występują.

30.1. Sprawy sądowe

W spółkach Grupy brak jest spraw sądowych, których wartość przedmiotu sporu przewyższa 10% wartości kapitału własnego Elemental Holding SA.

30.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły okoliczności powodujące utworzenie odpowiednich rezerw na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

31. Informacje o podmiotach powiązanych

Poniższe dane przedstawiają łączne kwoty istotnych transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi niewyłączonymi na poziomie konsolidacji.

NALEŻNOŚCI HANDLOWE

Grawiton SA: 217tys.zł

Pozostałe podmioty: 86 tys. zł

POZOSTAŁE NALEŻNOŚĆ:

Pozostałe podmioty: 806 tys. złotych

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU POŻYCZEK

Elemental Holding SA z Evciler Kimya Madencilik Ve Değerli Metaller Sanayi Ticaret A.Ş.-227 tys.

Elemental Holding SA - FINEX SICAV SIF SA - Private Equity VII-1 031tys.

DAG Recycling, kwota 2 997 tys. zł.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU POŻYCZEK

Evciler & Elemental Recycling Middle East DMCC - Udziałowiec, kwota: 13 922tys.

PGM Group sp. z o.o. sp.k.- Udziałowiec, kwota 3 828 tys.

OBROTY Z TYTUŁU USŁUG I DOSTAWY TOWARÓW

Grawiton SA: 1 794 tys. zł

Pozostałe podmioty: zakupu – 553 tys. złotych

PGM Group sp.z o.o. Sp.k z Carex Maciej Rogaliński - 635 tys., rezerwa zawiązana 1 000 tys. złotych

Platinum MM sp. z o.o .Sp.k z Willcare Group sp. z o.o - 14tys.

KOSZTY HANDLOWE

Grawiton SA: 26 tys zł

Platinum MM sp. z o.o. sp.k z Willcare Group sp. z o.o -93 tys.

Pozostałe transakcje pomiędzy spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową dotyczyły kupna/sprzedaży towarów handlowych oraz udzielenia/otrzymania pożyczek lub obligacji odbyły się na warunkach rynkowych i zostały wyłączone na poziomie konsolidacji.

31.1. Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Altus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA jest właścicielem 26,22% akcji zwykłych jednostki dominującej (31 grudnia 2016: 20,95%).

31.2. Jednostka stowarzyszona

W prezentowanym okresie nie ma w Grupie spółek stowarzyszonych.

31.3. Wspólne przedsięwzięcie, w którym jednostka dominująca jest współnikiem

W prezentowanym okresie w Grupie nie występują wspólne przedsięwzięcia.

31.4. Wspólne działania

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie występują wspólne działania.

31.5. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje między podmiotami powiązanymi w Grupie Kapitałowej Elemental Holding SA odbywają się na warunkach rynkowych.

31.6. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W prezentowanym okresie nie udzielano pożyczek Członkom Zarządu.

31.7. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

W dniu 9 maja 2017 r. Elemental Holding SA zawarł umowę nabycia 24.612 udziałów w UAB „EMP Recycling” z siedzibą w Galinēs vil., Litwa stanowiących 48,8% kapitału zakładowego Spółki. Przedmiotowa umowa zawarta została w wykonaniu *Put Option*, na warunkach określonych w umowie wspólników z dnia 26 marca 2014 roku, zawartej pomiędzy Elemental Holding SA, spółką UAB „EMP Recycling” i jej wspólnikami, tj. Almontasem Kybartas i Joriką Kybartienė. Przejście własności przedmiotowych udziałów nastąpiło w dniu 5 lipca 2017 roku. Transakcja odbyła się na warunkach rynkowych.

31.8. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej jednostki dominującej

	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	889	326
Nagrody jubileuszowe		
Świadczenia po okresie zatrudnienia		
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy		
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych		
Razem	889	326

Świadczenia wypłacane kluczowemu personelowi kierowniczemu jednostki dominującej

Wynagrodzenia Członków Zarządu	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
RAZEM	860,9	290

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
RAZEM	27,9	36

32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Obowiązkowe badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego i jednostkowych sprawozdań finansowych spółek z Grupy oraz przeglądy półroczne (dla Jednostki Dominującej oraz spółek zależnych)	324	215
Inne usługi poświadczające		
Usługi doradztwa podatkowego		
Pozostałe usługi		
Razem	324	215

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych z których korzystają Spółki tworzące Grupę Kapitałową należą pożyczki, obligacje, umowy kredytowe, umowy leasingu finansowego, faktoring oraz środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe, zobowiązania z tytułu zakupu udziałów. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Spółki Grupy Kapitałowej zawierają również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych. Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest zawieranie bezpiecznych transakcji typu forward, swap.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z zobowiązań finansowych.

Spółki Grupy Kapitałowej wykorzystują zobowiązania odsetkowe o stałej (w przypadku wybranych pożyczek, obligacji i kredytu w rachunku bieżącym Banku Pekao SA) oraz zmiennej stopie procentowej (w przypadku wybranych pożyczek, kredytów, umów faktoringowych oraz leasingowych). W związku z powyższym Grupa narażona jest na ryzyko stopy procentowej, jest ono jednak z punktu widzenia grupy nieistotne.

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Transakcje walutowe związane są głównie ze sprzedażą i zakupem towarów przez spółki Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Tesla Recycling spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Platinum MM spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., PGM Group spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., jak również ze sprzedażą dokonywaną przez spółki zlokalizowane na Słowacji, Litwie, Anglii, Finlandii i Estonii. Zarówno sprzedaż, jak i zakupy dokonywane poza granicą kraju stanowią istotny procent w całości obrotów Grupy.

Grupa wykonała analizę wrażliwości na ryzyko walutowe badając wpływ na wynik finansowy netto zmiany kursu USD i EUR o 0,10 zł. Uzyskano następujące wyniki:

ryzyko walutowe/ wpływ na wynik finansowy netto	EUR	USD
zmian kursu o 10 gr	+/-200,00 tys. zł	+/-56 tys. zł

Ryzyko kredytowe

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Elemental Holding SA wykorzystują m.in. finansowanie pochodzące z kredytów bankowych, pożyczek oraz obligacji. Nie można wykluczyć, iż w przyszłości różne niedające się przewidzieć zdarzenia spowodują trudności w wywiązywaniu się ze zobowiązań względem instytucji kredytowych. Ponadto ze względu na zmienność oprocentowania wskazanych zobowiązań krótko- i długoterminowych spółki narażone są na ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych. W celu minimalizacji tego rodzaju ryzyka prowadzone jest długoterminowe planowanie, a każdą inwestycję poprzedza dogłębna analiza finansowa.

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Spółki na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej aktywów.

W Grupie zdaniem Zarządu nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego dotyczące należności. Grupa współpracuje ze znaczną ilością klientów.

Dotychczasowa współpraca z dostawcami wskazuje na niskie ryzyko związane z brakiem płatności.

Grupa wykonała analizę wrażliwości na zmianę stopy procentowej, badając jej wpływ na zobowiązania finansowe oparte o zmienną stopę procentową. Uzyskano następujące wyniki.

ryzyko stopy procentowej	wpływ na wynik finansowy netto tys. zł
zmiana stopy o 1 punkt %	+/-1 183,63

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością, a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, umowy leasingu finansowego, kredyt kupiecki, obligacje, czy też pożyczki.

34. Instrumenty finansowe

Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

AKTYWA FINANSOWE	Wartość bilansowa		Wartość godziwa		Kategoria instrumentu finansowego
	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży					AFDOS
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:	9 476	8 829	9 476	8 829	Należności i pożyczki
Należności	9 427		9 427		Należności i pożyczki
Pożyczki, Obligacje, Pozostałe	49	8 829	49	8 829	Należności i pożyczki
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	148 049	121 390	148 049	121 390	Należności i pożyczki
Należności z tytułu dostaw i	129 739	119 169	129 739	119 169	Należności i pożyczki
Pozostałe należności	18 310	2 221	18 310	2 221	Należności i pożyczki
Pozostałe aktywa finansowe – udzielone pożyczki inne	4 481	34	4 481	34	Należności i pożyczki
Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy	149	75	149	75	AFWwWGpWF
Pozostałe aktywa finansowe - obligacje		567		567	AUdTW
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	37 161	82 333	37 161	82 333	Należności i pożyczki

AFWwWGpWF - Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy

AUdTW – aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe odzwierciedlane jest przez wartość bilansową poszczególnych pozycji.

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość bilansowa		Wartość godziwa		Kategoria instrumentu finansowego
	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016	01.01 - 31.12.2017	01.01 - 31.12.2016	
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	82 415	74 393	82 415	74 393	Pozostałe zobowiązania
Pozostałe zobowiązania inne, w tym:	150 914	126 717	150 914	126 717	Pozostałe zobowiązania
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5 477	6 522	5 477	6 522	Pozostałe zobowiązania
- zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	64 199	50 324	64 199	50 324	Pozostałe zobowiązania
- zobowiązania z tytułu pożyczek					Pozostałe zobowiązania
- zobowiązania z tytułu faktoringu	12 621	10 789	12 621	10 789	Pozostałe zobowiązania
- zobowiązania z tytułu nabycia udziałów	10 100		10 100		Pozostałe zobowiązania
- zobowiąz. z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiąz.	58 303	47 027	58 303	47 027	Pozostałe zobowiązania
-zobowiązania pozostałe opcje		12 055		12 055	
Zobowiązania z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	214		214		Pozostałe zobowiązania

Spółki Grupy Kapitałowej nie posiadają pozycji aktywów i zobowiązań, które byłyby wykazywane w wartości godziwej poza instrumentami wskazanymi w notach 18 oraz 24. Zasady wyceny instrumentów pochodnych opisane zostały przy wyżej wymienionych notach.

35. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej właścicieli. Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy, zwrócić kapitał udziałowcom lub podnieść kapitał poprzez wydanie nowych udziałów lub zaciągnąć zobowiązania w formie kredytów, pożyczek lub obligacji.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20% - 35%. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane zobowiązania (leasing, kredyty, pożyczki, obligacje oraz faktoring), zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny należny udziałowcom jednostki dominującej.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

	31.12.2017	31.12.2016
Oprocentowane kredyty oraz zobowiązania finansowe	175 026	154 083
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	65 576	59 528
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	37 161	82 333
Zadłużenie netto	203 441	131 278
Kapitał własny	466 600	441 922
Kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto		
Kapitał razem	466 600	441 922
Kapitał i zadłużenie netto	670 041	573 200
Wskaźnik dźwigni	30,36%	23%

36. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2016
Pracownicy umysłowi	175	121
Pracownicy fizyczni	400	456
RAZEM	575	577

37. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 1 lutego 2018 r. w wyniku przekształcenia spółki Elemental Asset Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. powstała spółka pod firmą Elemental Group Consulting sp. z o.o.

W dniu 2 lutego 2018 r. w wyniku przekształcenia spółki Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Property Management S.K.A. powstała spółka pod firmą Syntom spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. j.

W dniu 6 lutego 2018 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA podjął uchwałę w sprawie wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu na Catalyst 40 000 (czterdzieści tysięcy) obligacji na okaziciela serii F Spółki, o wartości nominalnej 1 000,00 PLN (jeden tysiąc złotych) każda. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Na mocy uchwał Zarządu BondSpot SA oraz Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA dzień 26 lutego 2018 roku wyznaczony został jako dzień pierwszego notowania w alternatywnym systemie obrotu na Catalyst 40 000 (czterdzieści tysięcy) obligacji na okaziciela serii F Spółki o wartości nominalnej 1 000,00 PLN każda i łącznej wartości nominalnej 40 000 000,00 PLN (czterdzieści milionów złotych), oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA kodem PLELMTL00074. Dla ww. obligacji określono również: dzień ostatniego notowania na dzień 6 października 2021 roku oraz symbol/nazwę skróconą w systemie notowań ciągłych - EMT1021.

W dniu 28 lutego 2018 roku podmiot zależny od Emitanta podpisał umowę nabycia 85% udziałów w spółce RECAT GmbH z siedzibą w Sulzfeld w Niemczech (dalej: „RECAT”). Umowa zawarta została po dokonaniu prawnego jak i finansowego due diligence RECAT. Przeniesienie własności udziałów jest skuteczne z chwilą zawarcia umowy.

Pozostałe warunki umowy nabycia udziałów nie odbiegają od standardów rynkowych stosowanych w podobnych umowach.

RECAT jest na rynku niemieckim oraz zachodnio - europejskim wiodącym przedsiębiorstwem specjalizującym się w recyklingu zużytych katalizatorów samochodowych i przemysłowych. Spółka posiada zaawansowany technologicznie zakład recyklingu o łącznej wydajności do 200 ton miesięcznie, wyposażony w linie do demontażu, separacji, cięcia oraz mielenia odpadów. Zaplecze technologiczne RECAT stanowi również profesjonalne laboratorium chemiczne pozwalające wykonywać dokładne badania zawartości metali szlachetnych nowoczesnymi metodami badawczymi. RECAT prowadzi również projekty badawcze w zakresie recyklingu i transportu zużytych baterii i akumulatorów, w tym baterii litowo – jonowych. RECAT posiada zezwolenie na utylizację zużytych katalizatorów (w tym zawierających substancje niebezpieczne), natomiast w zakresie zbierania, przewozu, składowania i przerobu - jest uprawniona do używania nazwy Specjalistyczne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami oraz znaku kontroli PÜG. W sierpniu 2015 certyfikowała swój system zarządzania jakością na zgodność z normą ISO 9001:2008.

Spółka zlokalizowana jest strategicznie w południowo – zachodniej części Niemiec, posiada sieć zakupową w krajach niemieckojęzycznych (Niemcy, Austria, Szwajcaria), we Francji oraz w krajach północno – zachodniej Afryki. Spółka zbiera i przetwarza rocznie około 350 ton zużytych katalizatorów samochodowych i przemysłowych, generując przychody na poziomie 20 mln EUR rocznie.

Przedmiotowa transakcja wpłynie znacząco na poszerzenie skali działalności Emitenta na rynku recyklingu zużytych katalizatorów samochodowych w Europie Zachodniej i pozwoli na rozpoczęcie ekspansji na perspektywnym rynku, jakim jest rynek niemiecki.

W dniu 12 marca 2018 r. utworzona została przez Elemental Asset Management sp. z o.o. nowa spółka w Grupie, tj. Elemental EMEA Global Trade Centre DMCC.

38. Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	01.01 -31.12.2017
Amortyzacja:	9 527
amortyzacja wartości niematerialnych	170
amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	9 357
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy) składają się z:	5 897
Odsetki naliczone od obligacji i innych zobowiązań finansowych	2 521
Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek	3 490
Odsetki od aktywów finansowych	-114
Zmiana stanu zapasów wynika z następujących pozycji:	-48 596
bilansowa zmiana stanu zapasów	-49 177
wartość zapasów przejęta w wyniku objęcia kontroli	581
Zmiana należności wynika z następujących pozycji:	-7 425
bilansowa zmiana stanu należności krótkoterminowych	-26 960

bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych	-9 427
korekta o zmianę stanu należności z tytułu innych inwestycji	-575
korekta o zmianę stanu należności z tytułu zbycia inwestycji niefinansowych	25 516
Inne	-99
stan należności przejęty w wyniku objęcia kontroli	4 120
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem zobowiązań finansowych, wynika z następujących pozycji:	12 541
bilansowa zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych	6 048
korekta o zmianę stanu zobowiązań z tytułu nabycia aktywów finansowych	7 727
stan zobowiązań operacyjnych przejęty w wyniku objęcia kontroli	-1 234
Zmiana stanu pozostałych aktywów i rozliczeń międzyokresowych	-2 551
bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów	-2 450
stan pozostałych aktywów przejęty w wyniku objęcia kontroli	24
Inne	-125
Inne korekty	-7 164
Korekta błędów lat ubiegłych	-2 124
Przeliczenie walut	-4 955
Inne	-85
Inne wpływy inwestycyjne	2 796
Wpływy ze sprzedaży udziałów	2 221
Pozostałe	575

GRUPA KAPITAŁOWA ELEMENTAL HOLDING SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Wydatki na aktywa finansowe	-40 021
Wydatki na nabycie udziałów, w tym:	-40 021
Platinum	-7 727
PCB Tech	-17 133
UAB EMP	-14 478
Finex	-683

Inne wydatki inwestycyjne dotyczą udzielonych pożyczek. Przepływy dot. Działalności finansowej wyjaśniono w nocie 24.

Paweł Jarski - Prezes Zarządu

Michał Zygmunt - Wiceprezes Zarządu

Anna Kostro - Członek Zarządu

Marta Rutkowska - Członek Zarządu

Almontas Kybartas - Członek Zarządu

Sprawozdanie sporządził

KP Accounting Services Sp. z o.o.

w imieniu której działa

Piotr Janaszewicz - Prezes Zarządu

Grodzisk Mazowiecki, 26 kwietnia 2018 r.